

RAPORT Z WIZYTACJI (ocena programowa – profil ogólnoakademicki)

**dokonanej w dniach 11 – 12 grudnia 2016 r. na kierunku *gospodarka przestrzenna*
prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych
na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim
na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Tadeusz Kufel – członek PKA

członkowie:

- prof. dr hab. Jerzy Węclawski – ekspert PKA
- dr hab. Wojciech Downar - członek PKA
- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert ds. systemu zapewnienia jakości kształcenia
- Tomasz Kocoł – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Wizytacja na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach na kierunku *gospodarka przestrzenna* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2016/2017. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz drugi. Ostatnia ocena programowa na tym kierunku odbyła się w roku 2011 i zakończyła wydaniem oceny pozytywnej (Uchwała PKA Nr 541/2011 z dnia 7 lipca 2011 r.).

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z procedurą oceny obowiązującą w Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Zespół Oceniający odbył także spotkanie organizacyjne w celu omówienia wykazu spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni i ocenianej jednostki oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji; dokonano także podziału zadań pomiędzy członków Zespołu. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie raportu samooceny, a także dokumentacji przedstawionej w toku wizytacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku, Samorządem Studenckim, pracownikiem Biura Karier, przedstawicielem Kół Naukowych, z osobami i gremiami odpowiedzialnymi za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, a także z interesariuszami zewnętrznymi, tj. przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego.

Przed zakończeniem wizyty dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Przewodniczący Zespołu poinformował Władze Uczelni i Wydziału na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

**OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW
STUDIÓW O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM**

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżni ajaco	w pełni	znaczą o	częściow o	niedostatec znie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		X			
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		X			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		X			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych		X			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy		X			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów	X				

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.
1.1. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*
1.2. Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.
1.3. Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.
1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do

którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.*

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonemu dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.*

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub

instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów. *

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.*

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.*

1. Ocena kryterium 1 – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

1.1.

Kierunek *Gospodarka przestrzenna* pozostaje w ścisłym związku z misją uczelni z roku 2010, w szczególności w zakresie kreowania osób przedsiębiorczych, odpowiedzialnych za dobro wspólne, myślących krytycznie oraz przygotowanych do profesjonalnego funkcjonowania zawodowego w dziedzinach związanych z naukami ekonomicznymi, a także z jednostkami administracji publicznej.

Kierunek wpisuje się również w priorytety „Strategii Uczelni na lata 2010-2017”, kształcąc studentów w zakresie funkcjonowania współczesnej gospodarki przestrzennej oraz tworzących ją instytucji i podmiotów gospodarczych, a także oferując szeroki wachlarz specjalności dostosowanych do potrzeb rynku pracy. Ponadto, kierunek odpowiada przyjętemu w Strategii Wydziału założeniu stworzenia oferty studiów pierwszego i drugiego stopnia pozwalającej na kształtowanie i rozwijanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, odpowiadających współczesnej rzeczywistości ekonomicznej i społecznej, z uwzględnieniem perspektywy międzynarodowej.

Koncepcja kierunku uwzględnia rozwiązania stosowane przez wiodące krajowe ośrodki akademickie, a także czerpie z rozwiązań przyjmowanych w uczelniach zagranicznych.

1.2

Główne trendy rozwoju Wydziału określone są w kilku dokumentach, w tym w misji Wydziału i założeniach strategii Uczelni, a także w operacjonalizacji Strategii Uczelni z 2013 roku. Ponadto trendy te w odniesieniu do kierunku „gospodarka przestrzenna”, zostały przedstawione w raporcie samooceny Wydziału. Kierunki rozwoju zakładają m.in. ciągłe monitorowanie i dostosowywanie oferty kształcenia (głównie w odniesieniu do specjalności) do potrzeb rynku pracy, umiędzynarodowienie procesu dydaktycznego oraz wzmocnienie współpracy z otoczeniem społeczno – gospodarczym poprzez budowanie sieci. Ponadto Wydział przywiązuje dużą wagę do realizacji misji Uczelni, co podkreślone jest mocno w raporcie samooceny.

Kierunki rozwoju Wydziału są określone w sposób realny, możliwy do osiągnięcia. Dotychczasowe działania Wydziału wskazują, że każda z tych tendencji jest już realizowana. Zasady aktualizacji oferty dydaktycznej w zakresie specjalności na kierunkach realizowanych przez Wydział zawarto w Uchwale 17/2013/2014 Rady Wydziału Ekonomii z dnia 12.12.2013 r.

Obrane przez Wydział kierunki rozwoju są w pełni zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno – gospodarczego, a w szczególności na potrzeby rynku pracy.

Plany rozwoju kierunku *Gospodarka Przestrzenna* zmierzają do doskonalenia programu kształcenia poprzez dostosowywanie treści programowych do najnowszych osiągnięć nauki z zakresu dziedziny odpowiadającej kierunkowi oraz wymogom stawianym przez rynek pracy. W tym celu w procesie dydaktycznym zamierza się wykorzystywać wyniki badań naukowych prowadzonych przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku, w szczególności dotyczące: rozwoju sektora przemysłów kreatywnych, prężności miast, ekonomii miejskich dóbr wspólnych, czy lokalizacji i oddziaływania centrów handlowych. W celu rozwoju kompetencji studentów dąży się także do poszerzania ich umiejętności odnoszących się do stosowania narzędzi wykorzystywanych w pracach eksperckich na rzecz podmiotów samorządowych, w szczególności z zakresu planowania strategicznego, studiów foresightowych i regionalnych, programów rewitalizacji miast, partycypacyjnego współzarządzania lokalnego. Ważnym elementem jest również budowanie kompetencji z zakresu narzędzi GIS.

Plany rozwoju kierunku zmierzają do aktualizacji treści programowych o elementy nowej wiedzy i poszerzania kompetencji studentów o umiejętności oczekiwane od nich na rynku pracy.

1.3

Kierunek *Gospodarka przestrzenna* prowadzony na Wydziale Ekonomii został przyporządkowany do obszaru nauk społecznych. Jako dziedzinę nauk wskazano nauki ekonomiczne, a jako dyscyplinę ekonomię. Przyporządkowanie kierunku do dyscypliny ekonomia zostało powiązane z kompetencjami naukowo-dydaktycznymi osób zaliczanych do minimum kadrowego na ocenianym kierunku. Przyporządkowanie takie jest prawidłowe z punktu widzenia efektów kształcenia określonych dla tego kierunku.

1.4.

Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.

Efekty kształcenia dla ocenianego kierunku studiów zostały określone Uchwałą nr 50/2011/2012 Senatu Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków prowadzonych na Wydziałach Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Efekty kształcenia przyjęte dla kierunku *Gospodarka przestrzenna* zostały przygotowane w oparciu o efekty kształcenia określone w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego dla obszaru nauk społecznych, studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Program kształcenia na studiach pierwszego stopnia opiera się na 14 kierunkowych efektach kształcenia w zakresie wiedzy, odnosząc je do 11 efektów obszarowych, 19 w zakresie umiejętności odnosząc je do 11 efektów obszarowych oraz 7 w zakresie kompetencji społecznych, odnosząc je do 7 efektów obszarowych. Dla studiów drugiego stopnia sformułowano 8 kierunkowych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, odnosząc je do 11 efektów obszarowych, 12 w zakresie umiejętności odnosząc je do 11 efektów obszarowych oraz 11 w zakresie kompetencji społecznych, odnosząc je do 7 efektów obszarowych. Każdy z efektów kierunkowych, zarówno dla studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia, został odniesiony do odpowiednio od jednego do czterech efektów obszarowych. Opracowano także, zarówno dla studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia, tabele pokrycia obszarowych efektów kształcenia przez efekty kierunkowe. Zestawienia te wskazują, za pomocą jakich efektów kierunkowych realizowany jest każdy z efektów obszarowych, co zapewnia ich odpowiednią spójność. Kolejnym elementem służącym zapewnieniu spójności efektów kształcenia są matryce określające w ramach jakich przedmiotów realizowane są poszczególne efekty kierunkowe. Wskazują one także siłę, podaną w skali trzystopniowej, z jaką realizowany jest dany efekt w ramach

przedmiotu.

Efekty kształcenia, zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia, opracowane zostały w oparciu o podejście zakładające wyjście od ogólnego celu kształcenia, jakim jest wyposażenie absolwenta w interdyscyplinarną wiedzę z zakresu przestrzennej organizacji rozwoju społeczno-gospodarczego z uwzględnieniem dynamiki procesów przestrzennych oraz możliwości ich kształtowania za pomocą narzędzi polityk rozwoju lokalnego i regionalnego. Realizacja efektów kształcenia ma na celu ukształtowanie sylwetki absolwenta kierunku, jako specjalisty z zakresu gospodarki przestrzennej.

Karty przedmiotów opracowane dla wszystkich przedmiotów ujętych w programie kształcenia zawierają efekty przedmiotowe, określone w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Efekty przedmiotowe zostały powiązane z efektami kierunkowymi poprzez wskazanie ich odniesień. Zapewnia to spójność efektów przedmiotowych z kierunkowymi.

Efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały, z zastosowaniem terminologii właściwej dla dyscypliny ekonomia, a w szczególności stosowanej w odniesieniu do gospodarki przestrzennej. Odpowiedni stopień szczegółowości efektów umożliwia zbudowanie wiarygodnego systemu ich weryfikacji w odniesieniu do każdego z zakresów: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych przekazywanych i kształtowanych w ramach poszczególnych przedmiotów. Informacje o metodach weryfikacji zostały podane w kartach przedmiotów.

Kierunkowe efekty kształcenia są spójne z wybranymi efektami kształcenia określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego dla obszaru nauk społecznych i prowadzenia studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA potwierdzili, że mają możliwość zapoznawania się z kierunkowymi efektami kształcenia, opublikowanymi na stronie internetowej Wydziału, jak również z przedmiotowymi efektami kształcenia określonymi w sylabusach przedmiotów. Studenci często spotykają się z sytuacją, w której nauczyciele akademicy na pierwszych zajęciach omawiają z nimi poszczególne elementy sylabusu, w tym także efekty kształcenia. W opinii studentów efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób dla nich zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. Wskazali oni również, że ich zdaniem efekty kształcenia uwzględniają zdobywanie przez nich pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Ponadto, studenci ocenianego kierunku studiów są przekonani, że wiedza i umiejętności uzyskiwane na studiach będą przydatne w przyszłej pracy zawodowej.

1.5

1.5.1. Nie dotyczy ocenianego kierunku studiów

1.5.2

Program kształcenia na studiach pierwszego stopnia zakłada wyposażenie absolwenta w kompetencje podstawowe w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych odnoszących się do podstaw teoretycznych i narzędziowych związanych z kierunkiem studiów. Natomiast na studiach drugiego stopnia treści programowe zmierzają do poszerzenia wiedzy i pogłębienia umiejętności w zakresie podejmowania decyzji i kompetencji istotnych dla procesów normatywnych. Kształcenie zorientowane ekonomicznie uwzględnia przedmioty stanowiące fundament treści kierunkowych, stawiania pytań problemowych i rozwijania metod ilościowych. Rdzeń programu kształcenia stanowią przedmioty z zakresu teorii i metod gospodarki przestrzennej, uwzględniające jej interdyscyplinarny charakter. W ramach przedmiotów specjalnościowych następuje doprecyzowanie orientacji profesjonalnej absolwenta.

Zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia program kształcenia ujmuje trzy specjalności w pełni odpowiadające kierunkowi studiów (Planowanie przestrzenne i gospodarka nieruchomościami, Studia Miejskie i Regionalne, Zarządzanie Środowiskiem i Przestrzenią). Program kształcenia zawiera także szeroki zestaw przedmiotów do wyboru (na studiach pierwszego stopnia – 54 przedmioty, na studiach drugiego stopnia – 26), których realizacja pozwala na poszerzenie specjalistycznej wiedzy i umiejętności.

Treści programowe dla wszystkich przedmiotów ujętych w programie kształcenia podane są w ich sylabusach. Treści te są sformułowane dla większości przedmiotów w postaci kilkunastu

syntetycznych zagadnień. Dla niektórych przedmiotów treści programowe są szerzej rozwinięte. Stopień szczegółowości treści jest odpowiedni i powiązany z wymiarem godzin danego przedmiotu. Treści programowe są każdorazowo zgodne z przedmiotem i stanem wiedzy z zakresu dziedziny nauki, do której zalicza się dany przedmiot. Elementem sylabusu jest wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej stanowiący odniesienie do treści programowych. Wykazy te zawierają odpowiednią liczbę pozycji, z reguły kilku, uwzględniających aktualny stan wiedzy.

Na tej podstawie można sformułować pozytywną ocenę dotyczącą doboru treści programowych do przyjętych efektów kształcenia, w szczególności z punktu widzenia ich aktualności.

1.5.3.

W procesie kształcenia na kierunku Gospodarka Przestrzenna wykorzystywane są zróżnicowane metody kształcenia, dostosowane do ogólnoakademickiego profilu kierunku. Metody kształcenia stosowane w ramach poszczególnych przedmiotów określone zostały w sporządzonych dla nich kartach przedmiotów. Szczególne znaczenie przypisuje się do wykorzystywania metod aktywizujących i motywujących do krytycznego myślenia. Metody kształcenia w odniesieniu do każdego przedmiotu zostały dobrane do zajęć z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego i studentów oraz samodzielnej pracy studentów. W ramach pierwszych stosowane są np.: wykład aktywny z wykorzystaniem technik multimedialnych, ćwiczenia aktywne. Natomiast w drugiej grupie stosuje się : pracę grupową nad studium przypadku, samodzielną pracę z wykorzystaniem komputera, analizę notatek z wykładów, rozwiązywanie testów i zadań, studiowanie przyczynowo-skutkowe z wykorzystaniem literatury, przygotowywanie esejów. Do każdej z tych metod dołączony jest opis działań w oparciu o nią podejmowanych w ramach zajęć dydaktycznych bądź pracy własnej studenta.

Wyróżniającą cechą kształcenia na kierunku Gospodarka Przestrzenna są zajęcia terenowe oraz ćwiczenia realizowane w laboratorium GIS.

Metody kształcenia stosowane na kierunku Gospodarka przestrzenna mają w szczególności na względzie przygotowanie studenta do prowadzenia badań naukowych. Podstawową rolę w tym zakresie odgrywają ćwiczenia oraz seminaria licencjackie i magisterskie. Na studiach pierwszego stopnia przygotowanie do prowadzenia badań naukowych obejmuje podstawowe umiejętności dotyczące warsztatu pisania pracy naukowej, a w szczególności formułowania problemów i założeń badawczych, umiejętności doboru literatury przedmiotu i jej wykorzystania, a zwłaszcza umiejętność powoływania się na źródła, umiejętności diagnozowania i oceny problemu w badanym podmiocie gospodarczym lub instytucji oraz zaprojektowania nowych rozwiązań lub modyfikacji istniejących, umiejętności analizy i syntezy podstawowych problemów teoretycznych i praktycznych. Na studiach drugiego stopnia studenci opanowują zaawansowany warsztat pisania pracy naukowej, w szczególności w zakresie sformułowania tez/hipotez badawczych, umiejętności doboru literatury przedmiotu i jej wykorzystania oraz krytycznej analizy i oceny dorobku teoretycznego, umiejętności analizy i syntezy podstawowych problemów teoretycznych i praktycznych, ze zwróceniem uwagi na dostrzeganie prawidłowości występujących w obrębie badanych zjawisk, umiejętności stosowania metod badawczych i naukowego ujmowania obserwowanych zjawisk, a także poszukiwania i spożytkowania informacji zawartych w dokumentach źródłowych.

Rozwojowi kompetencji naukowych studentów służy zaangażowanie ich dużej grupy w pracy trzech kół naukowych: Koła Naukowego Nieruchomości, Koła Naukowego Area i Koła Naukowego Pro Futuro. Wyjazdy konferencyjne, seminaryjne, wystąpienia i referaty przygotowane w ramach kół studenckich pozwalają na pogłębienie kompetencji i umiejętności niezbędnych do prowadzenia badań naukowych nabytych w trakcie zajęć programowych. Wyróżniające się prace naukowe studentów uzyskują nagrody w konkursach organizowanych przez Towarzystwo Urbanistów Polskich oraz samorządy miast.

Na ocenianym kierunku studiów stosowany jest bardzo obszerny zestaw metod kształcenia, które są odpowiednio dobrane do poszczególnych przedmiotów. Uwzględniają one samodzielne uczenie się studentów i aktywizujące formy pracy ze studentami. Pozwalają na przekaz i pozyskanie wiedzy oraz kształtowanie określonych w przedmiotowych efektach kształcenia umiejętności i kompetencji społecznych oraz przygotowanie do działalności badawczej.

W ocenie studentów obecnych na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA, metody kształcenia wymagające aktywności z ich strony oraz metody wykładowe występują na ocenianym kierunku studiów w równiej proporcji. Studenci potwierdzili, że nauczyciele akademicy zazwyczaj

wprowadzają aktywizujące formy pracy tj. konwersatoria, warsztaty czy *case study*. Studenci podkreślili, że zajęcia, w których uczestniczą, motywują ich do samodzielnego uczenia się. Ponadto w odpowiedzi na pytanie podkreślili, że stosowane przez nauczycieli akademickich metody kształcenia pozwalają im na zdobycie zakładanych efektów kształcenia i są w stosunku do nich adekwatne. Studenci studiów drugiego stopnia potwierdzili, że stosowane metody kształcenia zapewniają im udział w prowadzeniu badań naukowych w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych.

1.5.4.

Studia pierwszego stopnia na kierunku Gospodarka przestrzenna trwają 3 lata (6 semestrów). Program studiów pierwszego obejmuje trzy grupy przedmiotów: kierunkowe, specjalnościowe i do wyboru. Ogólny wymiar godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału studentów i nauczyciela akademickiego wynosi 1854 godziny na studiach stacjonarnych i 1329 na niestacjonarnych. Wymiar godzinowy kształcenia specjalistycznego wynosi 390 godzin na studiach stacjonarnych i 210 na niestacjonarnych. Na przedmioty do wyboru jest przewidzianych odpowiednio 150 i 90 godzin. Przedmioty kierunkowe, które są przedmiotami obowiązkowymi, pozwalają na realizację podstawowej części efektów kształcenia przyjętych dla kierunku studiów. Przedmioty specjalnościowe i do wyboru, które są wybierane przez studenta w trakcie wyboru ścieżki specjalizacji, pozwalają na wzmocnienie realizowanych na kierunku efektów kształcenia. Ich wymiar godzinowy pozwala na realizację tego zadania.

Studia drugiego stopnia trwają 2 lata (4 semestry). Także program studiów drugiego stopnia obejmuje trzy grupy przedmiotów: kierunkowe, specjalnościowe i do wyboru. Ogólny wymiar godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału studentów i nauczyciela akademickiego wynosi 915 godzin na studiach stacjonarnych i 660 na niestacjonarnych. Przedmioty specjalnościowe na studiach stacjonarnych realizowane są w wymiarze 210 godzin a na studiach niestacjonarnych 150 godzin. Natomiast przedmioty do wyboru mają odpowiednio wymiar czasowy 60 i 36 godzin. Także w tym przypadku wymiar godzinowy przedmiotów kierunkowych, specjalnościowych i do wyboru pozwala na realizację przyjętych efektów kształcenia. Należy przy tym wskazać, że specjalności oferowane na studiach drugiego stopnia stanowią kontynuację specjalności ze studiów pierwszego stopnia. Pozwala to na uzyskanie pogłębionej wiedzy, umiejętności i kompetencji, a w konsekwencji gwarantuje lepsze rezultaty, zwiększając perspektywy studenta na rynku pracy.

Ukończenie studiów pierwszego stopnia wymaga uzyskania przez studenta 180 punktów ECTS i złożenia egzaminu dyplomowego. Natomiast dla ukończenia studiów drugiego stopnia student musi uzyskać 120 punktów ECTS i złożyć egzamin magisterski. Przypisane przedmiotom punkty ECTS ustalane są na podstawie zakładanego nakładu pracy studenta, niezbędnego do realizacji efektów kształcenia właściwych dla danego przedmiotu. Nakład czasu pracy studenta uwzględnia obecność na zajęciach dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału studenta i nauczyciela akademickiego oraz samodzielną pracę studenta. Jego określenie zostało dokonane przy zastosowaniu przelicznika 1 ECTS=25 godzin pracy studenta. Informacje w tym zakresie w odniesieniu do każdego przedmiotu zostały zamieszczone w jego karcie przedmiotu. Struktura nakładu czasu pracy studenta uwzględnia wszystkie niezbędne elementy. Na pracę własną studenta studiów stacjonarnych przypada przeciętnie około połowy całego czasu pracy niezbędnego dla realizacji założonych efektów kształcenia. Natomiast na studiach niestacjonarnych około $\frac{3}{4}$ stanowi nakład samodzielnej nauki studenta.

Czas trwania studiów pierwszego i drugiego stopnia pozwala na zrealizowane przyjętego programu kształcenia i osiągnięcie założonych efektów kształcenia.

1.5.5.

Program kształcenia na kierunku Gospodarka przestrzenna prowadzonym w Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach przewiduje na studiach pierwszego stopnia uzyskanie łącznej liczby 180 punktów ECTS. W każdym semestrze przewidziane jest uzyskanie 30 punktów ECTS. System ECTS wprowadza następującą strukturę punktów: do przedmiotów z zakresu nauk podstawowych właściwych dla ocenianego kierunku studiów wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela i studentów przypisano 84 punkty a do specjalnościowych 33, do przedmiotów o charakterze

praktycznym 50 punktów, do seminarium dyplomowego 12 punktów, do praktyki zawodowej przypisano 5 punktów, za przedmioty swobodnego wyboru student otrzymuje 30 punktów ECTS, za przedmioty niezwiązane z kierunkiem studiów i przedmioty ogólnouczelniane 14 punktów, za język obcy 12, za wychowanie fizyczne 2, za zajęcia z obszarów nauk humanistycznych i nauk społecznych 5 punktów ECTS.

Na studiach pierwszego stopnia student uzyskuje 53,3% ogólnej liczby ECTS przypisanych do kierunku z przedmiotów powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi związanymi z kierunkiem Gospodarka przestrzenna. Składają się na to 63 punkty ECTS z wybranych przedmiotów kierunkowych i seminarium dyplomowego (bez przedmiotów ogólnoeconomicznych, prawnych, humanistycznych oraz przedmiotów, które są realizowane przez specjalistów zewnętrznych) oraz 33 punkty ECTS ze wszystkich przedmiotów specjalnościowych.

Program kształcenia na studiach drugiego stopnia przewiduje uzyskanie łącznej liczby 120 punktów ECTS. W każdym semestrze przewidziane jest uzyskanie 30 ECTS. Na studiach drugiego stopnia struktura ECTS jest następująca: do przedmiotów z zakresu nauk podstawowych właściwych dla ocenianego kierunku studiów wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela i studentów przypisano 55 punktów a do specjalnościowych 14, do przedmiotów o charakterze praktycznym 46-53 punktów w zależności od specjalności, do seminarium magisterskiego 26 punktów, za przedmioty swobodnego wyboru student otrzymuje 12 punktów ECTS, za język obcy 4, za zajęcia z obszarów nauk humanistycznych i nauk społecznych 9 punktów ECTS.

Na studiach drugiego stopnia student uzyskuje 56,6% ogólnej liczby punktów ECTS z przedmiotów powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi związanymi z kierunkiem Gospodarka przestrzenna. Składają się na to 54 punkty ECTS z wybranych przedmiotów kierunkowych i seminarium magisterskiego oraz 14 punktów ECTS z przedmiotów specjalnościowych.

Punktacja ECTS stosowana na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z przepisami Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów.

1.5.6.

Na kierunku Gospodarka przestrzenna student ma możliwość wyboru specjalności, wykładów swobodnego wyboru, seminarium dyplomowego oraz miejsca odbywania praktyki. W przypadku studiów pierwszego stopnia moduły do wyboru studenta obejmują przedmioty specjalnościowe (33 ECTS), przedmioty do wyboru (27 ECTS), seminarium dyplomowe (12 ECTS), języki obce (12 ECTS), wychowanie fizyczne (2 ECTS) oraz praktyki (5 ECTS), co daje razem 80 ECTS. Stanowi to 44,4% ogólnej liczby punktów ECTS dla tego poziomu kształcenia.

Na studiach drugiego stopnia student może dokonywać wyboru specjalności (18 ECTS), przedmiotów swobodnego wyboru (12 ECTS), seminarium magisterskiego (26 ECTS) oraz języka obcego specjalistycznego (4 ECTS). Łącznie, na podstawie własnego wyboru, student uzyskuje 60 punktów ECTS, co stanowi 50% ich ogólnej liczby dla drugiego stopnia studiów.

Wskazany zakres możliwości dokonywania zajęć przez studentów ocenianego kierunku jest zgodny z obowiązującymi przepisami.

1.5.7.

Zajęcia dydaktyczne na kierunku Gospodarka przestrzenna prowadzone są w formie wykładów, ćwiczeń (w tym laboratorium GIS), ćwiczeń terenowych, seminariów, lektoratów, zajęć z wychowania fizycznego. Na studiach stacjonarnych pierwszego na wykłady przypada łącznie 855 godzin, na ćwiczenia 960, a na seminaria 39 godzin. Na studiach niestacjonarnych proporcje te kształtują się odpowiednio 651, 648 i 30. Na studiach stacjonarnych drugiego stopnia na wykłady przypada łącznie 405 godzin, na ćwiczenia 465 a na seminaria 45 godzin. Na studiach niestacjonarnych drugiego stopnia liczby godzin dla poszczególnych form zajęć kształtują się odpowiednio: 300, 330 i 30. Większość przedmiotów podstawowych i kierunkowych realizowana jest w formie wykładu i ćwiczeń. Jedynie kilka przedmiotów, w ramach których realizowane są przede wszystkim efekty kształcenia z zakresu wiedzy (np. przedmioty prawnicze) prowadzonych jest tylko w formie wykładu. Wykład i ćwiczenia są jednocześnie stosowanymi formami dla wszystkich przedmiotów specjalnościowych. Natomiast wszystkie przedmioty do swobodnego wyboru

prowadzone są wyłącznie w formie wykładu. Taki dobór form zajęć do grup przedmiotów jest prawidłowy z punktu widzenia przyjętych dla nich efektów kształcenia.

Liczebność grup studenckich jest dostosowana do form zajęć, w jakich są one prowadzone. W przypadku wykładów podział studentów na grupy wykładowe wynika z charakteru przedmiotu i liczebności danego roku czy specjalności. Liczba studentów na przedmiotach specjalnościowych (wykładach i ćwiczeniach) wynika z zainteresowania określoną specjalnością. Ćwiczenia odbywają się w grupach liczących około 30 osób. W ramach laboratorium GIS liczebność grupy jest uwarunkowana liczbą stanowisk komputerowych. Wymiar godzin ćwiczeń pozwala na kształtowanie w ich ramach umiejętności i kompetencji społecznych, w tym niezbędnych w działalności badawczej. Skład i liczebność grup językowych ustala Międzywydziałowe Centrum Języków Obcych na podstawie deklaracji wyboru języka złożonej przez studenta i uwzględnia specyfikę zajęć. Zajęcia z wychowania fizycznego realizowane są w formach oferowanych przez Studium Wychowania Fizycznego i są przedmiotem wyboru studenta. Seminaria licencjackie i magisterskie realizowane są w trzech ostatnich semestrach studiów. Student dokonuje wyboru opiekuna pracy spośród osób wskazanych przez dziekana. Liczebność grup seminaryjnych wynosi ok. 12 osób. W ramach seminariów dyplomowych i magisterskich kształtowane są umiejętności i kompetencje związane z przygotowaniem do prowadzenia badań naukowych i udziałem w działalności badawczej.

Określone przez jednostkę liczebności grup studenckich pozwalają na realizację założonych efektów kształcenia.

Zajęcia na studiach stacjonarnych organizowane są od poniedziałku do piątku, z reguły od godziny 8.00 do godzin popołudniowych, z różnym rozkładem w trakcie tygodnia i dnia w zależności od lat studiów.

Aktualnie nie są prowadzone na ocenianym kierunku studia niestacjonarne. Na kierunku Gospodarka przestrzenna nie prowadzi się kształcenia na odległość.

Dobór form zajęć dydaktycznych, proporcje liczby godzin dla modułów kształcenia oraz liczebność grup pozwalają na realizację założonych efektów kształcenia.

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA podkreślili, że zajęcia o charakterze praktycznym tj. ćwiczenia czy warsztaty są wprowadzone do planu studiów w odpowiedniej proporcji w stosunku do wykładów. Studenci ocenili, że dobór form zajęć odpowiada profilowi ogólnoakademickiemu i przygotowuje ich do prowadzenia badań naukowych. Ponadto ocenili oni, że sekwencja zajęć w programie studiów jest odpowiednia, a przez to na kolejnych latach studiów wykorzystują oni wiedzę i umiejętności zdobyte wcześniej.

W opinii studentów obecnych na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA, organizacja zajęć na ocenianym kierunku studiów jest prawidłowa. Ilość zajęć w czasie dnia na studiach stacjonarnych jest ich zdaniem odpowiednia. W planie zajęć nie występują długie przerwy pomiędzy zajęciami. Ewentualne uwagi studentów odnośnie planu zajęć są w miarę możliwości uwzględniane przez władze Wydziału. Plan zajęć jest ogłaszany z odpowiednim wyprzedzeniem i nie ulega częstym zmianom. Studenci nie spotkali się z problemem zbyt licznych grup zajęciowych. W ich opinii liczebność grup jest ustalana w sposób odpowiedni i pozwalający im na czynny udział w zajęciach.

1.5.8.

Program studiów pierwszego stopnia na kierunku Gospodarka przestrzenna uwzględnia obowiązkową praktykę zawodową wymiarze 120 godzin. Obowiązek odbycia praktyki dotyczy zarówno studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Student odbywa praktyki po czwartym semestrze studiów, w okresie wolnym od zajęć dydaktycznych. W uzasadnionych przypadkach dziekan może wyrazić zgodę na przesunięcie terminu odbywania praktyk, jednak nie dalej niż do końca piątego semestru. Dla praktyki opracowana została karta przedmiotu. Jako cele praktyki przyjęto: weryfikację przez studenta treści przekazywanych na zajęciach dydaktycznych w warunkach praktyki gospodarczej, zdobycie umiejętności praktycznych związanych z tematyką studiów i wykazanych w planie praktyki oraz zdobycie informacji oraz weryfikacja założeń związanych z pisanie pracy dyplomowej. Praktyka powinna prowadzić do realizacji przypisanych jej efektów kształcenia określonych w zakresie umiejętności (Stosuje wiedzę do rozwiązywania problemów zawodowych w zakresie studiowanego kierunku - Gospodarka przestrzenna) i kompetencji społecznych (3). Ich weryfikacji dokonuje opiekun pracy dyplomowej na podstawie sprawozdania przedłożonego przez studenta wraz z opinią opiekuna praktyk. Opiekun może, na wniosek studenta,

uznać efekty kształcenia przypisane praktykom na podstawie pracy zawodowej lub prowadzonej działalności gospodarczej. W każdym przypadku student składa promotorowi stosowne sprawozdanie wraz z odpowiednimi dokumentami, zgodnie z przyjętymi przez Uczelnię wzorami.

Analiza dokumentacji związanej z praktykami zawodowymi oraz informacje przekazane przez pracowników Uczelni odpowiedzialnych za praktyki wskazuje, że ok. 90% studentów studiów stacjonarnych odbywa praktyki na podstawie skierowania uczelni, a pozostali uzyskują jej zaliczenie na podstawie pracy zawodowej. Odwrotnie kształtuje się sytuacja w odniesieniu do studiów niestacjonarnych – ok. 90% studentów uzyskuje zaliczenie praktyki na podstawie pracy zawodowej bądź własnej działalności gospodarczej, a pozostali są kierowani na praktykę.

Uczelnia wspomaga studentów w znalezieniu miejsc praktyk. Do poprzedniego roku akademickiego zadania te realizowało Akademickie Centrum Karier a od bieżącego roku Biuro Współpracy z Gospodarką i Absolwentami. Jednostka ta w ramach współpracy z różnego rodzaju podmiotami gospodarczymi i instytucjami zapewnia studentom możliwość wyboru właściwego miejsca odbywania praktyk, z punktu widzenia przygotowania pracy dyplomowej i realizacji założonych efektów kształcenia. Uczelnia ma podpisane umowy i porozumienia z kilkudziesięcioma podmiotami w zakresie realizacji praktyk na ocenianym kierunku studiów. Około 60% studentów korzysta ze wsparcia Uczelni w tym zakresie a pozostali sami znajdują miejsce praktyki i występują o jego akceptację przez Uczelnię.

Studenci pierwszego stopnia odbywają obowiązkową praktykę, dla której określono efekty kształcenia i sposób ich weryfikacji. Uczelnia wspomaga studentów w doborze miejsc praktyk.

1.5.9.

Umiejscowienie procesu kształcenia na kierunku Gospodarka przestrzenna znajduje wyraz w wyjazdach studentów i pracowników naukowych, w ramach programów ERASMUS i CEEPUS. W ramach tego drugiego Katedra Gospodarki Przestrzennej jest koordynatorem projektu CEEPUS-REDENE (Regional Development Network), którego uczestnikami jest kilkanaście uczelni m.in. z Austrii, Węgier, Rumunii, Macedonii, Czarnogóry, Czech, Słowacji. W okresie objętym oceną w wyjazdach w ramach programów międzynarodowych i wymianie z zagranicznymi ośrodkami akademickimi uczestniczyło każdego roku po kilku studentów z kierunku Gospodarka przestrzenna oraz nauczycieli akademickich prowadzących na nim zajęcia. Elementem umiędzynarodowienia były także staże zagraniczne. Natomiast nie odnotowano w okresie ostatnich trzech lat przyjazdów studentów i pracowników uczelni zagranicznych w ramach wymiany na oceniany kierunek.

Katedry obsługujące proces dydaktyczny na kierunku Gospodarka Przestrzenna mają w swej ofercie kilka przedmiotów w języku angielskim (Euroclasses) skierowanych przede wszystkim do studentów zagranicznych.

Kontakty międzynarodowe pracowników ocenianego kierunku prowadzą także do wyjazdów do zagranicznych ośrodków akademickich w celu prowadzenia zajęć oraz organizacją wykładów otwartych wygłaszanych przez gości zagranicznych. Liczba tego typu przedsięwzięć nie była w ostatnich trzech latach duża – pojedyncze przypadki w skali roku.

Przedsięwzięcia podejmowana na kierunku gospodarka przestrzenna sprzyjają umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, ale skala tych działań nie jest duża.

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA podkreślili, że system wyboru poziomu języka na jakim chcą oni kształcić się językowo nie funkcjonuje poprawnie, ponieważ często do powstałych grup przypisywani są studenci o różnym poziomie znajomości języka, co w sposób znaczący utrudnia prowadzenia zajęć, a tym samym uzyskiwanie zakładanych efektów kształcenia. Zdaniem studentów, w czasie lektoratów poznają oni słownictwo specjalistyczne. Studenci podkreślili również, że Wydział zapewnia im naukę języka obcego w zbyt niskim wymiarze godzinowym oraz nie na każdym roku studiów. Ponadto dodali oni również, że ze względu na specyfikę prowadzonych kierunków studiów konieczne byłoby wprowadzenie drugiego języka obcego do wyboru. Wydział nie prowadzi studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6.

1.6.1.

Zasady i tryb przyjmowania kandydatów na pierwszy rok studiów pierwszego i drugiego stopnia stosowane w Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach są określane w uchwałach Senatu.

Uchwały te przyjmowane są w terminach przewidzianych przepisami ustawowymi.

Przyjmowanie kandydatów na studia pierwszego stopnia odbywa się na podstawie konkursu świadectw dojrzałości w ramach limitów miejsc ustalonych dla poszczególnych kierunków studiów. Wyniki egzaminu maturalnego z wybranych przez kandydata przedmiotów, zgodnych z uchwałą rekrutacyjną, określone na świadectwie dojrzałości w skali procentowej są przeliczane na punkty rekrutacyjne obowiązujące w postępowaniu kwalifikacyjnym. Uchwała określa również zasady ustalania punktów dla kandydatów ze „starą maturą”, z maturą uzyskaną za granicą oraz międzynarodową maturą. Minimalną liczbę punktów, którą musi uzyskać kandydat ubiegający się o przyjęcie na kierunek Gospodarka przestrzenna określa Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna. Laureaci olimpiad przyjmowani są na studia w Uniwersytecie zgodnie z zasadami ustalonymi odrębną uchwałą Senatu.

Przyjęcia kandydatów na pierwszy rok studiów drugiego stopnia także odbywają się w ramach ustalonych limitów miejsc. Podstawowym warunkiem przyjęcia na studia drugiego stopnia jest posiadanie dyplomu magistra, licencjata, inżyniera bądź równoważnego. Kandydaci, będący absolwentami stacjonarnych studiów pierwszego stopnia Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, przyjmowani są na studia stacjonarne drugiego stopnia na podstawie wymaganych dokumentów. Pozostali kandydaci - w oparciu o wyniki pisemnego egzaminu. W przypadku studiów niestacjonarnych, kandydaci będący absolwentami Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach przyjmowani są na I rok studiów drugiego stopnia na podstawie wymaganych dokumentów, pozostali - na podstawie konkursu dyplomów ukończenia studiów wyższych.

Postępowanie rekrutacyjne prowadzą Wydziałowe Komisje Rekrutacyjne. Od ich decyzji przysługuje odwołanie do Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej.

Zasady i procedury rekrutacji są zgodne i obowiązującymi przepisami i zapewniają właściwy dobór kandydatów przy zachowaniu równości szans.

1.6.2.

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się określa Regulamin potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach przyjęty Uchwałą nr 74/2014/2015 Senatu Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach z dnia 25 czerwca 2015 roku w sprawie uchwalenia Regulaminu potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach a procedury w tym zakresie określiła Uchwała nr 80/2014/2015 Senatu Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach z dnia 24 września 2015 roku w sprawie uchwalenia wzoru umowy o potwierdzenie efektów uczenia się w Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach. Potwierdzenie efektów uczenia się odbywa się na piśmie wniosek kandydata składany wraz z dokumentacją (m.in. informacje o stażu pracy i zajmowanych stanowiskach, realizowanych zakresach zadań, doświadczeniach zawodowych, odbytych stażach, kursach, szkoleniach, egzaminach zdanych poza systemem szkolnictwa wyższego). W celu przeprowadzenia procedury potwierdzenia efektów uczenia się kandydata dziekan Wydziału powołuje Komisję ds. potwierdzania efektów uczenia się i wyznacza jej przewodniczącego. W skład Komisji wchodzi co najmniej trzech nauczycieli akademickich, w tym przynajmniej dwóch z minimum kadrowego danego kierunku studiów. Komisja ustala formę weryfikacji efektów uczenia się po zapoznaniu się z dokumentacją przedstawioną przez kandydata. Przeprowadzona przez Komisję weryfikacja stanowi podstawę do wydania pozytywnej lub negatywnej decyzji o potwierdzeniu efektów uczenia się. W przypadku negatywnej decyzji o potwierdzeniu efektów uczenia się kandydat może zgłosić pisemne odwołanie do dziekana. Dziekan powołuje Komisję odwoławczą celem rozpatrzenia odwołania. Decyzja Komisji odwoławczej jest ostateczna.

Szczegółową organizację procesu potwierdzania efektów uczenia się dla danego poziomu kształcenia określa Rada Wydziału prowadzącego dany kierunek studiów i podaje do wiadomości publicznej. Powinno to mieć miejsce nie później niż do końca lutego roku akademickiego poprzedzającego rok przyjęcia na studia. Decyzję o przyjęciu na studia w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się podejmuje Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna, uwzględniając zarówno ranking kandydatów oraz ocenę Komisji ds. potwierdzania efektów uczenia się, jak i limit miejsc na kierunku ustalony dla tych osób. Harmonogram potwierdzania efektów uczenia się na Wydziale w danym roku akademickim ustala dziekan, uwzględniając harmonogram rekrutacji przyjęty na dany rok akademicki. Przyjęte w Uczelni i na Wydziale Ekonomii zasady potwierdzania efektów uczenia się pozwalają na

prawidłową identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów i stwierdzenie ich zgodności z efektami kształcenia przyjętymi dla kierunku.

1.7.

1.7.1.

Stosowane na kierunku Gospodarka przestrzenna metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji dla poszczególnych przedmiotów oraz związana z tym dokumentacja są określone w kartach opisu przedmiotu (sylabusach). Jako metody weryfikacji stosowane są w szczególności: egzaminy pisemne oparte na pytaniach testowych (wielokrotnego wyboru) i otwartych, udział w dyskusjach prowadzonych w trakcie zajęć, rozwiązywanie zadań i studiów przypadków, ocena udziału studentów w dyskusjach na zadany temat (analiza przypadków), udział w pracach zespołu badawczego nad opracowaniem projektu, narzędzia i raportu z badań, ustna prezentacja raportu z badań, przygotowanie planu przedsięwzięcia (praca zespołowa), ocena podziału zadań oraz aktywności członków zespołów, udział studentów i/lub zespołów studentów w dyskusjach poświęconym analizom studiów przypadku, zaliczeniowa praca pisemna odbywająca się na ostatnich zajęciach ćwiczeniowych. Sprawdzanie znajomości języka obcego odbywa się w ramach egzaminu końcowego uwzględniającego elementy kompetencji językowych określone w ramach efektów kształcenia. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia są dostosowane do zakresu efektów. Efekty w zakresie wiedzy prowadzący monitoruje na bieżąco w trakcie zajęć (poprzez różnego rodzaju interakcje ze studentami), a ostatecznym elementem weryfikacji są wyniki egzaminów lub zaliczeń z danego przedmiotu. Efekty w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych weryfikowane są przede wszystkim w oparciu o wyniki prac praktycznych (studiów, projektów, analiz). W odniesieniu do seminariów licencjackich i magisterskich sprawdzenia i oceny efektów kształcenia dokonuje promotor pracy biorąc pod uwagę stan przygotowania pracy dyplomowej. Metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są właściwe z punktu widzenia charakteru poszczególnych przedmiotów i uwzględniają umiejętności studenta w prowadzeniu badań (zwłaszcza poprzez przygotowywanie i prezentowanie referatów, projektów, prac licencjackich i magisterskich). Stosowane metody weryfikacji motywują studentów do pogłębiania wiedzy, także w ramach samodzielnej pracy, umożliwiając tym samym optymalną i skuteczną ocenę stopnia osiągnięcia efektów kształcenia. Nadzór nad całym procesem weryfikacji efektów kształcenia sprawuje Kurator kierunku.

Rozwiązaniem, które pozwala na integrację poszczególnych rodzajów weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji studenta i wystawienie ostatecznej oceny jest określony w kartach przedmiotów udział procentowy ocen częściowych. Rozwiązanie takie motywuje studentów do uczenia się i umożliwia skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia.

W związku z obowiązkiem przygotowania przez studentów kierunku Gospodarka przestrzenna pracy dyplomowej, końcowym etapem weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez studenta jest ocena pracy dyplomowej oraz egzamin dyplomowy. Oceny pracy dyplomowej dokonuje opiekun oraz recenzent wyznaczony przez dziekana. Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją powołaną przez dziekana, w skład której wchodzi dziekan lub prodziekan jako przewodniczący (Rada Wydziału może upoważnić innego nauczyciela akademickiego ze stopniem co najmniej doktora habilitowanego), opiekun oraz recenzent. Na egzaminie student odpowiada na pytania związane z kierunkiem studiów i przygotowaną pracą. Ostateczna ocena ze studiów wystawiana jest jako suma 0,6 średniej ocen z przebiegu studiów, 0,3 oceny pracy dyplomowej oraz 0,1 oceny z egzaminu dyplomowego. Takie wagi odpowiednio promują pracę w trakcie całych studiów i pracę dyplomową. Analiza tematów prac dyplomowych wskazuje, że są one zgodne z kierunkiem studiów i przyjętymi dla niego efektami kształcenia.

Na ocenianym kierunku studiów stosowany jest zróżnicowany i dostosowany do charakteru poszczególnych przedmiotów zestaw metod sprawdzania i oceniania efektów kształcenia. Pozwalają one na wspomaganie procesu uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia.

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA podkreślili, że ich zdaniem formuła przeprowadzania egzaminu dyplomowego jest adekwatna do kierunkowych efektów kształcenia i pozwala na skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia ich osiągnięcia.

1.7.2.

System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia opiera się na rozwiązaniach zawartych w Regulaminie studiów Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach uchwalonym przez Senat Uniwersytetu w dniu 21 kwietnia 2016 roku. Szczegółowy opis zasad i sposobów weryfikacji realizacji efektów kształcenia określony jest w kartach przedmiotów. Informacje o zakładanych efektach, formach ich weryfikacji, zasadach oceniania podawane są przez nauczycieli akademickich na pierwszych zajęciach z każdego przedmiotu. Dodatkowo są one udostępniane studentom na stronie internetowej Uczelni.

Regulamin studiów wprowadza rozwiązania dotyczące zaliczania przedmiotów i zdawania egzaminów, a w szczególności odnoszące się do ich organizacji, terminów, dostępu studentów do prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych, informowania o ocenach, możliwościach zdawania egzaminów poprawkowych i komisyjnych, konsekwencjach braku zaliczenia przedmiotu bądź nie zdania egzaminu. Są to regulacje kompletne, przejrzyste i odpowiadające powszechnie stosowanym w krajowym szkolnictwie wyższym. Przyjęty system oceny stopnia realizacji efektów kształcenia jest dostępny i przejrzysty, zapewnia wiarygodność dokonywanej oceny, porównywalność wyników, a także pozwala na ocenę stopnia realizacji efektów kształcenia.

Program kształcenia studiów pierwszego stopnia przewiduje, że studenci zdają egzaminy z 24 przedmiotów. Egzaminami objęta jest część przedmiotów podstawowych i kierunkowych, wszystkie przedmioty specjalnościowe (7), technologie informacyjne oraz język obcy. Na studiach drugiego stopnia studenci zdają łącznie 13, w tym 11 z egzaminów z przedmiotów podstawowych i kierunkowych oraz 2 z przedmiotów specjalnościowych. Pozostałe przedmioty kończą się zaliczeniem. Taki zakres i dobór egzaminów, jako podstawowej formy sprawdzania wiedzy i umiejętności należy uznać za duży. Pozwala on na ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.

Struktura ocen z ostatniej sesji egzaminacyjnej i egzaminu dyplomowego na kierunku Gospodarka przestrzenna była następująca: oceny 5,0 uzyskało 22,9% studentów, oceny 4,5: 15,53%, oceny 4,0: 19,87%, oceny 3,5: 10,7%, oceny 3,0: 19,13%, oceny 2,0: 11,87%. Struktura ocen z egzaminu dyplomowego w ostatnim roku akademickim była natomiast następująca: oceny 5,0 uzyskało 21,48%, oceny 4,5: 23,15%, oceny 4,0: 33,89%, oceny 3,5: 19,0%, oceny 3,0: 2,48%, oceny 2,0 nie były wystawione. Taka struktura ocen wskazuje na pewne ich zawyżanie przez wystawienie w trakcie studiów relatywnie dużej liczby ocen bardzo dobry, a dość mały udział ocen dostateczny plus. Oceny wystawiane na egzaminie dyplomowym wykazują mniejsze odchylenie od rozkładu normalnego, chociaż mało jest ocen słabszych. Ogólnie można jednak stwierdzić, że rozkład ocen wskazuje na dużą rzetelność jej dokonywania i nastawienie na motywowanie studentów do uczenia się.

Zgodne opinie studentów obecnych na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA potwierdzają, że czują się oni oceniani obiektywnie, według kryteriów przedstawionych w sylabusie oraz na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu. W ich opinii zasady ustalone przez prowadzących zajęcia są przejrzyste i zapewniają rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania. W ocenie studentów, nauczyciele akademicy zawsze przestrzegają ustalonych uprzednio zasad zaliczenia przedmiotu. Po każdym egzaminie studenci mają możliwość wglądu do swojej pracy pisemnej, a nauczyciele akademicy tłumaczą im jakie błędy popełnili i co muszą zmienić w sposobie uczenia się, aby zaliczyć przedmiot.

Na kierunku Gospodarka przestrzenna nie prowadzi się kształcenia na odległość. Stosowany na ocenianym kierunku studiów system sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest właściwie skonstruowany i umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.

3. Uzasadnienie

Wydział Ekonomii UE w Katowicach prawidłowo sformułował koncepcję kształcenia i realizuje na kierunku Gospodarka przestrzenna program kształcenia umożliwiający osiągnięcie przyjętych dla niego efektów kształcenia. Plany rozwoju kierunku pozwalają na dostosowywanie treści programowych do postępu wiedzy w dziedzinach z nim związanych i uwzględnianie oczekiwań rynku pracy. Kierunek studiów został prawidłowo przyporządkowany do obszaru kształcenia, dziedziny nauki oraz dyscypliny naukowej. Kierunkowe efekty kształcenia są spójne z efektami

przyjętymi dla obszaru kształcenia oraz odpowiadają profilowi ogólnoakademickiemu i poziomom prowadzonych studiów. System ECTS jest zgodny z obowiązującymi przepisami i zapewnia w szczególności niezbędną elastyczność realizowanego programu kształcenia. Program studiów, a w szczególności czas ich trwania, treści programowe przyjęte dla poszczególnych przedmiotów oraz formy prowadzonych zajęć dydaktycznych umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie założonych kwalifikacji. Rekrutacja kandydatów prowadzona jest zgodnie z obowiązującymi przepisami. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz właściwą ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.

W ocenie studentów system sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty i obiektywny, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.

4. Zalecenia

- 1) Wprowadzenie do programu studiów kursów realizowanych w języku obcym.
- 2) Zwiększenie liczby godzin zajęć z języka obcego.
- 3) Przyznanie studentom możliwości kształcenia się w zakresie dwóch języków obcych.
- 4) Ewaluacja systemu przypisywania studentów do grup lektoratowych o określonym poziomie.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy-zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszarom kształcenia, do którego/których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.

1. Ocena kryterium 2 – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

2.1

Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim. Analiza spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego dla profilu ogólnoakademickiego obejmuje posiadane tytuły i stopnie naukowe, specjalizację naukową oraz dorobek naukowy nauczycieli akademickich, a także obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone

oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego. Zgodnie z Raportem Samooceny Uczelnia zgłosiła do minimum kadrowego kierunku *gospodarka przestrzenna* na studia pierwszego i drugiego stopnia 18 osób, w tym 7 nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego oraz 11 doktorów.

W związku z § 26 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów (Dz. U. z 2016 r. poz. 1596) analiza minimum kadrowego dla wizytowanego kierunku studiów została przeprowadzona w oparciu o dotychczasowe przepisy zawarte w rozporządzeniu stanowiącym poz. 5 Załącznika nr 1 Raportu. Zatem minimum kadrowe dla wizytowanego kierunku studiów powinno spełniać warunki określone w § 12 ust. 1 oraz w § 14 ust. 1 oraz § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370).

Z punktu widzenia dorobku naukowego, nauczyciel akademicki zostaje zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli posiada zapewniający realizację programu studiów dorobek naukowy w obszarze wiedzy, odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia kierunku. Kierunek *gospodarka przestrzenna* został przyporządkowany do obszaru nauk społecznych w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia.

Spośród nauczycieli akademickich przedstawionych do minimum kadrowego wszystkie osoby posiadają dorobek w dyscyplinie ekonomia. W przypadku kilku osób dorobek jest interdyscyplinarny (m.in. w takich dyscyplinach jak: nauki o zarządzaniu, geografia, ochrona i kształtowanie środowiska, finanse), co jest zjawiskiem korzystnym, biorąc pod uwagę specyfikę kierunku, jednak ze znaczną przewagą elementów ekonomicznych.

Osoby zaliczone do minimum kadrowego spełniają wymagania określone w § 13 ust. 1 w/w rozporządzenia oraz w art. 9a ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Wszystkie osoby zaproponowane do minimum kadrowego zostały zatrudnione w Uczelni nie później niż od początku semestru studiów, w pełnym wymiarze czasu pracy, na podstawie złożonego przez nie oświadczenia, upoważniającego Wydział do zaliczania do minimum kadrowego.

Analiza obciążeń dydaktycznych nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe wykazała, iż wszyscy spełniają wymóg określony w § 13 ust. 2 w/w rozporządzenia. Każdy z nauczycieli akademickich proponowanych do minimum kadrowego w danym roku akademickim prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych – w przypadku nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego oraz 60 godzin zajęć dydaktycznych – w przypadku nauczyciela akademickiego posiadającego stopień naukowy doktora.

Dokumentacja, informacje zamieszczone w zintegrowanym systemie o nauce i szkolnictwie wyższym POL-on, a w szczególności oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego pozwalają na stwierdzenie, iż osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, do liczby studentów kierunku dla *obszaru nauk społecznych* określa § 17 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia stanowiącego poz. 5 Załącznika nr 1 Raportu. Na ocenianym kierunku studiuje 345 osoby, a do minimum kadrowego zaliczono 17 nauczycieli akademickich. Stosunek ten wynosi więc 1:20 przy obowiązującym nie mniejszym niż 1:120 dla kierunków studiów w obszarze nauk społecznych, zatem wymagania w tym zakresie zostały spełnione.

2.2.

Na kierunku *gospodarka przestrzenna*, poza osobami stanowiącymi minimum kadrowe, zajęcia dydaktyczne prowadzi 49 osób. W tej grupie jest 5 osób z tytułami naukowymi profesora oraz 14 ze stopniem doktora habilitowanego, 27 osób ze stopniem doktora oraz 3 magistrów. 8 osób posiada tytuł zawodowy inżyniera.

Dorobek osób prowadzących zajęcia na kierunku *gospodarka przestrzenna* w zdecydowanej większości obejmuje obszar nauk społecznych w dziedzinie nauk ekonomicznych. Dominuje dorobek w dyscyplinie ekonomia (31 osób), nauki o zarządzaniu (7 osób), ponadto filozofia (3 osoby), obszar nauk technicznych, dziedzina nauk technicznych, architektura i urbanistyka (1 osoba), prawo (1

osoba), nauki o polityce (1 osoba), nauki teologiczne (1 osoba) oraz psychologia (1 osoba).

Pozostałe osoby prowadzące zajęcia na kierunku (wychowanie fizyczne, lektoraty, kursy wyrównawcze) posiadają kwalifikacje odpowiadające prowadzonym przedmiotom.

Zespół prowadzący zajęcia na kierunku *gospodarka przestrzenna* jest liczny i wystarczająco różnorodny pod względem doświadczenia dydaktycznego i profili dorobku naukowego. Obsada poszczególnych zajęć jest dobrze dobrana do profilu naukowego nauczyciela akademickiego. Obsadę zajęć należy ocenić bardzo wysoko i należy stwierdzić, że z tego punktu widzenia zapewniona jest pełna realizacja programu i zakładanych efektów kształcenia.

Wydział jest dobrze przygotowany do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem infrastruktury informatycznej, w tym platformy e-learningowej Moodle. Władze Wydziału zauważają zjawisko rozpowszechniania wykorzystania narzędzi internetowych przez wykładowców, zarówno do kontaktu ze studentem, jak również do innych aktywności na platformie e-learningowej. Pracownicy Wydziału uczestniczyli w szkolenia w zakresie stosowania e-learningu.

2.3.

Zasady polityki kadrowej sformułowano uchwałą Senatu (uchwała nr 43/ 2014/2015 z dnia 30 kwietnia 2015 roku zmieniająca uchwałę nr 23/ 2013/2014 z dnia 27 lutego 2014 r. w sprawie zasad polityki kadrowej w Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach).

Uchwała reguluje zasady i warunki zatrudniania pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych. Zatrudnianie na tych stanowiskach odbywa się w drodze konkursu, według przewidzianego w uchwale harmonogramu. Uchwała określa również wymagania dotyczące poszczególnych stanowisk i zasady przedłużania zatrudnienia po osiągnięciu wieku emerytalnego oraz warunki wyrażania zgody na zatrudnienie w innych uczelniach czy jednostkach naukowych. W ramach uregulowań dotyczących zatrudniania i przedłużania zatrudnienia są postanowienia wskazujące na konieczność posiadania odpowiedniego stopnia lub tytułu naukowego, dorobku naukowego, a w przypadku profesorów nadzwyczajnych i zwyczajnych także dorobku w zakresie kształcenia kadr i trwałego związania z Uniwersytetem (przyjmuje się tylko na podstawowe miejsce pracy, a także wymaga się deklaracji co najmniej 4 lat pracy w Uniwersytecie po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego lub tytułu profesora).

Uczelnia uregulowała również zasady zatrudniania pracowników naukowo-dydaktycznych, którzy nie uzyskali stopnia naukowego doktora habilitowanego w okresie przewidzianym w ustawie/statucie UE oraz zasady zatrudniania pracowników na stanowisko starszego wykładowcy lub wykładowcy.

Istotnym elementem realizowanej polityki kadrowej jest okresowa ocena pracowników. Okresowe oceny pracowników reguluje zarządzenie Rektora. Załącznikiem do zarządzenia jest „Regulamin okresowego oceniania nauczycieli akademickich zatrudnionych w UE w Katowicach”. Pracownicy podlegają okresowym ocenom (osoby z tytułami naukowymi profesora co 4 lata, pozostali co 2) za działalność naukową, dydaktyczną, organizacyjną, wkład w rozwój potencjału, a także w zakresie przestrzegania prawa autorskiego i praw pokrewnych. Wyniki oceny okresowej są podstawą wszelkich decyzji personalnych (m.in. w zakresie wynagradzania, nagradzania, awansowania, szkolenia, itp.). Elementem oceny pracownika jest również ocena przez studentów oraz hospitacje zajęć realizowane w ramach procedur wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Pracownicy stanowiący minimum kadrowe, jak również kadrę dydaktyczną kierunku *gospodarka przestrzenna* mają możliwości rozwoju naukowego, o czym świadczy liczba awansów naukowych. W latach 2011-2016 2 osoby stanowiące minimum kadrowe uzyskało stopień doktora, 1 doktora habilitowanego a 2 otrzymało tytuł profesora.

Pracownicy są motywowani do podejmowania aktywności naukowej, w tym międzynarodowej. W Uczelni obowiązuje „Regulamin przyznawania nagród rektorskich nauczycielom akademickim zatrudnionym w UE w Katowicach”. W latach 2013 – 2015 pracownicy Wydziału Ekonomii 72 osoby otrzymały nagrodę Rektora (2015 – 22, 2014 – 31 oraz 2013 – 19) – są to nagrody indywidualne i zespołowe.

Działania na rzecz umiędzynarodowienia działalności naukowej przynoszą pozytywne skutki. W latach 2011 – 2016 pracownicy Wydziału w 11 projektach z udziałem partnera międzynarodowego (łącznie 28 osób). Ponadto 25 osób jest członkami międzynarodowych organizacji naukowych. Pracownicy Wydziału są aktywni na polu organizacji konferencji międzynarodowych oraz kilkunastu

z nich jest członkami rad naukowych zagranicznego czasopisma lub uczelni oraz w komitetach redakcyjnych zagranicznych czasopism.

Pracownicy Wydziału mają możliwość uczestniczenia w różnych formach doształcania, w tym w szkoleniach. W ostatnich kilku latach pracownicy uczestniczyli w około 20 szkoleniach związanych z pracą na uczelni (m.in. szkolenia informatyczne, szkolenia językowe, warsztaty pedagogiczne, metod nauczania, warsztaty technik i pracy zespołowej). Ponadto pracownicy Wydziału uczestniczyli w szkolenia w zakresie stosowania e-learningu. W latach 2010 – 2012 takie szkolenia przeszło ponad 40 pracowników Wydziału.

Odnotować należy i pozytywnie ocenić fakt, że na Uczelni są sformułowane „Podstawy etyczne funkcjonowania społeczności Akademii Ekonomicznej im K. Adamieckiego w Katowicach”. Dokument składa się z dwóch części: dobre praktyki w szkołach wyższych oraz kodeks etyczny.

Można stwierdzić, że polityka kadrowa sprzyja doborowi kadr o odpowiednich kwalifikacjach naukowych i dydaktycznych, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

2.4.

Wydział Ekonomii posiada kategorię naukową A. Badania naukowe są intensywnie prowadzone w zakresie obszaru nauk społecznych, w dziedzinie nauk ekonomicznych. Badania naukowe pracowników związanych z kierunkiem *gospodarka przestrzenna* koncentrują się na takich zagadnieniach jak: restrukturyzacja przemysłu i regionów przemysłowych, analiza i ocena procesów migracyjnych, procesów suburbanizacyjnych, zarządzanie rozwojem lokalnym i regionalnym, studia prospektywne, gospodarka kreatywna miast i aglomeracji, zarządzanie usługami publicznymi, gospodarka miejska i regionalna, zarządzanie i ekonomia środowiska, marketing ekologiczny, zastosowanie metod statystyczno-ekonometrycznych do badania zjawisk społeczno-gospodarczych, ekonomia miejska, gospodarka i polityka mieszkaniowa, analiza ekonomiczno-przestrzenna, w szczególności wykorzystanie Systemów Informacji Geograficznej.

Badania organizowane są w katedrach jako projekty w ramach utrzymania potencjału badawczego oraz jako projekty młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich. Wydział korzysta również z innych form finansowania krajowego i międzynarodowego na cele badawcze.

2.5.

Realizowane na Wydziale badania są w pełni zgodne z zakładanymi efektami kształcenia kierunku *gospodarka przestrzenna*, wspomagają wzbogacanie treści programowych i są podstawą niektórych nowych propozycji w zakresie kształcenia. Wiele modułów kształcenia jest bezpośrednio związanych z dyscypliną ekonomia i prowadzonymi w tym zakresie badaniami naukowymi. Przykładem takich modułów są zajęcia terenowe i laboratoryjne w środowisku oprogramowania GIS, prowadzone przez osoby prowadzące badania w tym zakresie.

Studenci ocenianego kierunku mają zapewnione warunki do uczestnictwa w badaniach naukowych i z takiej możliwości korzystają. Aktywność publikacyjna z udziałem studentów w ostatnich 4 latach to 14 publikacji autorstwa lub współautorstwa studentów (w tym również w językach obcych). Ponadto studenci publikują artykuły w Magazynach Studenckiego Koła Naukowego Nieruchomości „Projekt Nieruchomości”. W latach 2013 – 2016 studenci opublikowali 45 artykułów. Można stwierdzić, że rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia oraz wzbogacają proces kształcenia. Ponadto studenci biorą bezpośredni udział w badaniach (np. udział studentów we wstępnej obróbce danych).

3.. Uzasadnienie

Wydział spełnia wszystkie wymagania związane z minimum kadrowym. Do minimum kadrowego zostało zaliczonych 18 osób (7 samodzielnych pracowników nauki oraz 11 doktorów), które posiadają zapewniający realizację programu studiów dorobek naukowy w obszarze nauk społecznych, w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia, do której odnoszą się efekty kształcenia kierunku *gospodarka przestrzenna*. Osoby przedstawione do minimum kadrowego zostały

zatrudnione w Uczelni nie później niż od początku semestru studiów, w pełnym wymiarze czasu pracy, na podstawie złożonego przez nie oświadczenia, upoważniającego Wydział do zaliczania do minimum kadrowego. Analiza obciążeń dydaktycznych nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe wykazała, iż wszyscy spełniają wymóg określony w przepisach prawa dotyczący minimalnej liczby godzin prowadzonych na kierunku. Spełniony jest również warunek relacji liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, do liczby studentów ocenianego kierunku.

Obsada zajęć na kierunku *gospodarka przestrzenna* jest bardzo dobrze dobrana pod względem doświadczenia dydaktycznego oraz zgodności zainteresowań naukowych z prowadzonymi przedmiotami. Obsada zajęć w pełni umożliwia realizację programu i zakładanych efektów kształcenia.

Uczelnia ma szczegółowo określone zasady polityki kadrowej. Istotnymi elementami prowadzonej polityki kadrowej są m.in.: okresowa ocena pracowników, postępowanie z pracownikami, którzy nie zrobili awansu naukowego w określonym przepisami prawa terminie czy też osiągnęli wiek emerytalny.

Pracownicy są motywowani do podejmowania aktywności naukowej, w tym międzynarodowej, co daje określone efekty.

Wydział prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru nauk społecznych, w dziedzinie nauk ekonomicznych. Realizowane na Wydziale badania są w pełni zgodne z zakładanymi efektami kształcenia kierunku *gospodarka przestrzenna*, wzbogacają treści programowe kierunku i są podstawą nowych propozycji w zakresie kształcenia. Studenci ocenianego kierunku mają zapewnione warunki do uczestnictwa w badaniach naukowych i z takiej możliwości korzystają.

4. Zalecenia

Brak zaleceń.

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem.*

1. Ocena kryterium 2 – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3.1

Wydział współpracuje z otoczeniem społeczno – gospodarczym w różnych formach. Kluczową rolę w kontaktach z interesariuszami zewnętrznymi pełni Akademickie Centrum Kariery. Głównym zadaniem ACK na kierunku „gospodarka przestrzenna” jest współpraca z instytucjami w zakresie organizacji praktyk studenckich, zarówno obowiązkowych, jak również dodatkowych. Przedstawiona lista instytucji, z którymi ACK współpracuje w ramach praktyk na ocenianym kierunku obejmuje ok. 160 podmiotów. Na liście dominują firmy z regionu śląskiego, małopolskiego, a także opolskiego i łódzkiego. Interesariusze zewnątrz biorą aktywny udział w organizacji i realizacji praktyk na ocenianym kierunku.

Wydział korzysta również z konsultacji pracodawców w zakresie koncepcji kształcenia na nowych specjalnościach. W tym zakresie Wydział współpracuje z organizacjami samorządu zawodowego (m.in. z Katowic, Bytomia, Żor, Dąbrowy Górniczej i Jaworznie).

W czasie wizytacji odbyło się spotkanie z przedstawicielami pracodawców. Współpraca

pracodawców z Wydziałem w odniesieniu do ocenianego kierunku przybiera różne formy. Wśród wymienionych przez pracodawców form są m.in.: staże i praktyki w firmie, konkurs na najlepszą pracę dyplomową, współorganizacja konferencji czy opiniowanie przez pracodawców programu studiów. Pracodawcy podkreślali korzyści ze współpracy, dzięki której mogą poszukiwać przyszłych pracowników wśród studentów kierunku „gospodarka przestrzenna”. Pracodawcy wysoko ocenili merytoryczną wiedzę absolwentów ocenianego kierunku. Opinie wyrażane podczas spotkania świadczyły o dużym zaangażowaniu obecnych na spotkaniu pracodawców we współpracę z Wydziałem, jak również chęci jej utrzymania i rozszerzania.

Wydział zbudował dobre relacje z otoczeniem. Przedstawione informacje, jak również odbyte spotkanie z przedstawicielami otoczenia pokazuje, że Wydział korzysta z opinii przedstawicieli pracodawców. Jednak w zakresie współpracy z pracodawcami są obszary, które powinny być rozwijane. Dotyczy to głównie udziału pracodawców w procesie dydaktycznym, szczególnie w zakresie włączenia praktyków w opracowywanie koncepcji kierunku (specjalności), formułowanie efektów kształcenia i w konsekwencji ich stały udział w zakresie tworzenia i weryfikowania oferty dydaktycznej.

3.2

Wydział nie prowadzi ścieżki kształcenia na kierunku „gospodarka przestrzenna” we współpracy z organizacjami i uczelniami partnerskimi. Aktywność wydziału w zakresie kształcenia we współpracy z organizacjami zawodowymi można określić jako dobrą.

3. Uzasadnienie

Współpracę Wydziału w ramach ocenianego kierunku z pracodawcami można określić jako dobrą. Obejmuje ona kilka obszarów, w tym organizację praktyk i staży, współorganizację konferencji, opiniowanie programu studiów. Wysoko należy ocenić współpracę Wydziału z organizacjami zawodowymi.

4. Zalecenia

Dalsze rozwijanie współpracy z pracodawcami, szczególnie w zakresie ich aktywnego udziału w kształtowaniu oferty kształcenia i jej dostosowywaniu do rynku pracy, jak również udziału w samym procesie dydaktycznym.

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów

1. Ocena kryterium 4 – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

4.1.

Dla ocenianego kierunku i Wydziału nie są wyodrębnione budynki i pomieszczenia dydaktyczne. Studenci kierunku *gospodarka przestrzenna* mają dostęp do wszystkich zasobów Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Uczelnia dysponuje 174 salami dydaktycznymi o łącznej pojemności około 9.000 studentów. Wielkość i struktura sal jest dostosowana do procesu dydaktycznego. Uczelnia dysponuje 6 aulami, 89 salami ćwiczeniowymi o zróżnicowanej wielkości, 26 salami informatycznymi oraz 53 salami wykładowymi, o zróżnicowanej pojemności. Wyposażenie sal odpowiada standardom w tym zakresie. W 69 salach znajduje się pełne wyposażenie multimedialne (projekторы, ekrany, nagłośnienie, itp.). W pozostałych salach istnieje możliwość zainstalowania, w zależności od potrzeb, urządzeń przenośnych. Uczelnia posiada wyspecjalizowaną w tym zakresie jednostkę – Zespół Technicznych Środków Dydaktycznych.

Uczelnia systematycznie dostosowuje budynki i pomieszczenia do potrzeb osób niepełnosprawnych. Do większości budynków istnieje dostęp dla osób niepełnosprawnych przy pomocy podjazdów i wind. W budynku N utworzono dwa stanowiska komputerowe dla osób niewidomych i niedowidzących. Zespół Technicznych Środków Dydaktycznych dysponuje również zestawami systemu komunikacji bezprzewodowej wspomagającymi słyszenie. Zajęcia dla grup z osobami niepełnosprawnymi planowane są w obiektach przystosowanych do ich przyjęcia i obsługi.

Szczególnie dobrze wyposażone są dwa obiekty – Centrum Nowoczesnych Technologii Informatycznych (CNTI) i Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka (CINiBA). W 2014 r. oddany został budynek CNTI. Wyposażony jest on m.in. w rozwiązania serwerowe oparte na 12 serwerach typu blade. W budynku CNTI zlokalizowany jest Zespół Uczelnianych Laboratoriów Informatycznych (ZULI). W skład Zespołu wchodzi 10 laboratoriów specjalistycznych, w tym laboratorium gospodarki przestrzennej. Studenci kierunku na zajęcia specjalistycznych korzystają z takiego oprogramowania jak IDRISI, Quantum GIS oraz SAGA GIS.

Laboratoria komputerowe wyposażone są w terminale (po 30 w każdej sali) działające w technologii VDI (wirtualnych desktopów), co zapewnia wygodę i komfort pracy w laboratoriach.

W budynku CNTI znajdują się również aula na 197 miejsc, sala wideokonferencyjna (do 33 miejsc) oraz 2 sale seminaryjne (po 50 miejsc) przygotowana m.in. do szkoleń, warsztatów, konferencji czy spotkań. Sale komputerowe znajdują się również w innych budynkach Uczelni (łącznie ponad 150 stanowisk).

W opinii studentów infrastruktura dydaktyczna przeznaczona dla ocenianego kierunku studiów prezentuje zadowalający poziom. Studenci potwierdzili, że nie zdarzyła się sytuacja, w której w sali wykładowej byłaby zbyt mała liczba miejsc w stosunku do liczby zapisanych na zajęcia studentów. Mają oni zawsze miejsce siedzące. Sale wykładowe są wyposażone w sprzęt audiowizualny, który wykorzystywany jest do wyświetlania prezentacji. Uczelnia zapewnia studentom dostęp do Internetu bezprzewodowego oraz prowadzi kształcenie w zakresie obsługi specjalistycznych programów komputerowych. Studenci mają możliwość bezpłatnego korzystania z infrastruktury Uczelni również poza godzinami zajęć, co pozwala im na doskonalenie swoich umiejętności.

Pomieszczenia dydaktyczne jakimi dysponuje Uczelnia, będące do dyspozycji studentów kierunku *gospodarka przestrzenna*, pod względem liczby (pojemności), struktury i wyposażenia zapewniają bardzo dobre warunki prowadzenia zajęć dydaktycznych i pracy naukowej.

4.2.

Studenci mogą korzystać z zasobów bibliotecznych znajdujących się w Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej (CINiBA) oraz w Bibliotekach Wydziałowych (BW), które znajdują się w CNTI. CINiBA jest wspólnym przedsięwzięciem Uniwersytetu Ekonomicznego oraz Uniwersytetu Śląskiego. Jest to obiekt wielofunkcyjny, nowoczesnie zaprojektowany i zorganizowany. Księgozbiór CINiBA to ponad 220 tys. woluminów, Bibliotek Wydziałowych ponad 52 tys. woluminów. Biblioteka Główna gromadzi czasopisma (bieżące polskie: 159 tytułów w CINiBA i 130 w BW, bieżące zagraniczne: 51 w CINiBA i 10 w BW).

Księgozbiór dostępny dla studentów ocenianego kierunku jest bardzo bogaty. Zasoby bibliotek zapewniają dostęp do literatury zalecanej w sylabusach.

W opinii studentów, biblioteki te są odpowiednio zaopatrzone w wymaganą na ocenianym kierunku literaturę przedmiotu, a pozycje znajdujące się w zbiorze, prezentują aktualne treści. Studenci preferują jednak korzystanie z biblioteki w CINiBA ze względu na większe zasoby oraz nowocześniejsze rozwiązania technologiczne. Zaopatrzenie biblioteki, w ocenie studentów, zawsze

odpowiada literaturze przedmiotu określonej w sylabusach. Na Uczelni funkcjonuje kompleksowy, elektroniczny system informatyczno-biblioteczny, który umożliwi wyszukiwanie potrzebnych pozycji.

Ponadto podkreślić należy bardzo dobre są warunki korzystania z księgozbioru (m. in. pomieszczenia do pracy indywidualnej i grupowej). Biblioteka posiada dostęp do baz danych i serwisów e-czasopism. Prenumerowane źródła elektroniczne dostępne są w sieci komputerowej UE oraz zdalnie przez serwer proxy. Biblioteka Główna uczestniczy w programie Wirtualna Biblioteka Nauki (oferowane zasoby elektroniczne: ProQuest, EBSCO, Emerald Management 175, EMIS, GMID, Oxford University Press, JSTOR, ScienceDirect, OECDiLibrary, SpringerLink, Web of Science, Scopus, Wiley online Library, IBUK).

4.3.

Zakres prowadzonego kształcenia w formie e-learningu na kierunku *gospodarka przestrzenna* jest niewielki. Możliwości prowadzenia zajęć na odległość oparto na posiadanej platformie Moodle. Daje ona możliwości realizacji wszelkich form kształcenia na odległość, tak polegających na udostępnianiu grupom docelowym materiałów dydaktycznych, jak i na kontaktach interaktywnych. Od 2009 roku prowadzi się w Uniwersytecie szkolenia pracowników dotyczące obsługi platformy e-learningowej Moodle. Uczelnia posiada bardzo dobre warunki do podjęcia kształcenia na odległość, choć obecnie wykorzystuje się je tylko częściowo (udostępnianie materiałów, konsultacje).

3. Uzasadnienie

Pomieszczenia dydaktyczne jakimi dysponuje Uczelnia, będące do dyspozycji studentów kierunku *gospodarka przestrzenna*, pod względem liczby (pojemności), struktury i wyposażenia zapewniają bardzo dobre warunki prowadzenia zajęć dydaktycznych i pracy naukowej.

Wyposażenie sal odpowiada standardom w tym zakresie. W salach znajduje się pełne wyposażenie multimedialne lub jest możliwość wyposażenia sal w sprzęt przenośny, w zależności od potrzeb. Uczelnia dysponuje dwoma nowoczesnymi obiektami, które wspomagają proces dydaktyczny w zakresie korzystania z technologii informatycznych oraz dostępu do zasobów bibliotecznych.

Księgozbiór dostępny dla studentów ocenianego kierunku jest bardzo bogaty. Zasoby biblioteczne zapewniają dostęp do literatury zalecanej w sylabusach. Zapewniony jest również dostęp do wielu zasobów elektronicznych, m.in. w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki.

Zakres prowadzonego kształcenia w formie e-learningu na kierunku *gospodarka przestrzenna* jest niewielki. Możliwości techniczne zapewniają realizację wszelkich form kształcenia na odległość, jak również pracownicy są w tym zakresie przeszkoleni. Zakres stosowania e-learningu zwiększa się.

Uczelnia systematycznie dostosowuje budynki i pomieszczenia do potrzeb osób niepełnosprawnych.

4. Zalecenia

Brak zaleceń.

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne

i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Ocena kryterium 5 – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

5.1

Z opinii studentów obecnych na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA wynika, że prowadzący zajęcia są dla nich dostępni podczas zajęć jak również odpowiadają na wiadomości e-mail. Wszyscy nauczyciele akademicki mają ustalone godziny swoich konsultacji i są na nich obecni. Studenci mają możliwość wyboru promotora swojej pracy dyplomowej, jak również sami określają jej temat, który jest następnie przez niego akceptowany. SeminaRIA odbywają się w małych grupach, co umożliwia studentom indywidualną pracę z promotorem.

Poza stypendium rektora dla najlepszych studentów, Uczelnia nie wprowadziła dodatkowych mechanizmów motywujących ich do osiągania wysokich wyników w nauce.

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA, potwierdzili, że nie spotkali się z powstaniem sytuacji konfliktowych na Uczelni. W odpowiedzi na pytanie podkreślili, że mają możliwość składania skarg i wniosków do władz Wydziału, na które zawsze uzyskują odpowiedź.

Studenci potwierdzili, że spotkali się z propozycją pomocy nauczycielom akademickim w prowadzonych przez nich badaniach naukowych. Kilukrotnie propozycje te były kierowane do członków kół naukowych. Na ocenianym kierunku działają dwa koła naukowe: Studenckie Koło Naukowe „Nieruchomości” oraz Koło Naukowe HR-owców. Studenci chętnie angażują się w ruch naukowy, ponieważ jest on wspierany przez Wydział od strony organizacyjnej i finansowej. Wsparcie finansowe kół naukowych zostało ocenione jako adekwatne w stosunku do ich potrzeb. Koła naukowe działają aktywnie zarówno na polu organizatorskim jak i *stricte* naukowym. Studenci organizują własne konferencje naukowe oraz często wyjeżdżają na konferencje krajowe. Udział studentów w konferencjach naukowych ma najczęściej charakter czynny w postaci wygłoszenia referatu. Wydział przedstawił listę publikacji naukowych studentów lub z udziałem studentów.

Uczelnia w podobnym zakresie wspiera działalność samorządu studenckiego. Samorząd studencki reprezentuje interesy ogółu studentów przez władzami Wydziału i Uczelni. Ocenili oni, że władze Uczelni traktują współpracę z samorządem w sposób partnerski. Ponadto samorząd studencki organizuje szereg projektów dla studentów, które mają na celu ich rozwój kulturalny i integrację środowiska. Uczelnia zapewnia środki finansowe na działalność samorządu. Wysokość wsparcia finansowego, zdaniem przedstawicieli samorządu studenckiego jest adekwatna do obecnie prowadzonej działalności. Samorząd studencki posiada własną wyposażoną siedzibę.

System pomocy materialnej dla studentów reguluje na ocenianym kierunku studiów Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach (zarządzenie Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego nr 60/16 z dnia 8 września 2016 r.).

Regulamin określa zasady przyznawania każdego rodzaju świadczeń pomocy materialnej zagwarantowanej studentom przez ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym. Studenci podkreślili, że świadczenia pomocy materialnej wypłacane są terminowo. Informacje na temat pomocy materialnej są publikowane na stronie internetowej Uczelni. Pozytywnie pod względem organizacyjnym oceniona została praca pracowników zajmujących się przyznawaniem i wypłatą świadczeń pomocy materialnej dla studentów.

Kryteria przyznawania stypendiów: socjalnych, specjalnych dla osób niepełnosprawnych oraz zapomóg są sprecyzowane w Regulaminie i nie stwarzają problemów interpretacyjnych. Podkreślić należy, że Uczelnia wprowadziła również jasne kryteria przyznawania stypendium rektora dla najlepszych studentów. W przypadku tego świadczenia, wnioski oceniane są metodą punktową tj. za wysoką średnią ocen i za każde uznane osiągnięcie naukowe, artystyczne lub wysoki wynik sportowy przyznawana jest określona liczba punktów.

System pobierania opłat od studentów na wizytowanej Uczelni określa każdorazowo umowa

zawierana ze studentem oraz odpowiednie uchwały Senatu w sprawie regulaminu pobierania opłat za usługi edukacyjne na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych (uchwała nr 63/2015/2016 i nr 64/2015/2016 z dnia 30 czerwca 2016 r.). Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA, potwierdzili, że w przypadku dwukrotnego niezaliczenia egzaminu z danego przedmiotu, przysługuje im prawo do trzeciego terminu, za który muszą uiścić opłatę w wysokości 200,00 zł. Zgodnie z przywołanymi wyżej uchwałami jest to opłata za zaliczenie przedmiotu w trybie poprawkowym. Opłata ta nie ma charakteru opłaty za powtarzanie zajęć z powodu niezadowolających wyników w nauce, ponieważ do powtarzania zajęć nie dochodzi. Wobec tego kwalifikuje się ona jako opłata za przeprowadzenie dodatkowego terminu egzaminu.

5.2.

Uczelnia jest obecnie zaangażowana systemowo w program wymian oraz praktyk Erasmus+, jak również w program CEEPUS. Studenci ocenianego kierunku, często wyjeżdżają na wymiany studenckie. Przedstawione dane świadczą o tendencji spadkowej liczby studentów uczestniczących w wymianach. Uczelnia nie przyjmuje natomiast na oceniany kierunek studiów żadnych studentów z zagranicy. Wydział prowadzi również liczne projekty międzynarodowe z uczelniami partnerskimi, w których biorą udział studenci. Na szczególną uwagę zasługuje też program wymian krajowych Transekonomik, dzięki któremu studenci ocenianego kierunku mogą odbyć część studiów na jednej z pozostałych uczelni ekonomicznych w kraju.

Uczelnia prowadzi aktywną politykę informacyjną, która ma na celu zachęcenie studentów do wyjazdów zagranicznych. Aktualne informacje na temat wyjazdów są dostępne dla studentów na stronie Uczelni. Ogłoszenia o naborze są publikowane oraz rozsyłane do studentów za pośrednictwem poczty elektronicznej. Koordynator ds. wymian międzynarodowych organizuje spotkania informacyjne dla studentów, w czasie których mogą oni porozmawiać ze studentami, którzy wrócili z wymiany.

Organizacja kształcenia na ocenianym kierunku studiów nie utrudnia studentom wyjazdu na wymianę.

5.3.

W Uczelni funkcjonuje Biuro Współpracy z Gospodarką i Absolwentami. Jednym z jego zadań jest wsparcie studentów w procesie wchodzenia na rynek pracy. Biuro organizuje dla studentów darmowe szkolenia i spotkania z pracodawcami, w tym wykłady otwarte, prowadzi doradztwo zawodowe oraz koordynuje takie projekty jak Akademia Karier, Akademia Biznesu czy Liderzy Przyszłości, które to umożliwiają studentom zdobycie płatnych staży.

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA potwierdzili jednak, że nie spotkali się dotąd z aktywnością Biura. W ich ocenie nie odczuli oni dotąd zinstytucjonalizowanego wsparcia we wchodzeniu na rynek pracy ze strony Uczelni.

Wydział wspiera studentów w kontaktach ze środowiskiem akademickim. Kluczową rolę w tym zakresie odgrywają opiekunowie kół naukowych.

5.4.

W Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach udzielaniem wsparcia studentom z niepełnosprawnościami zajmuje się Pełnomocnik Rektora ds. osób niepełnosprawnych. Oferuje on, studentom niepełnosprawnym kompleksowe wsparcie w zakresie dostosowania organizacyjnego i właściwej realizacji procesu dydaktycznego biorąc pod uwagę ich szczególne potrzeby. Pośredniczy on także w kontaktach pomiędzy studentami niepełnosprawnymi a nauczycielami akademickimi. Uczelnia, w razie potrzeby, zapewnia studentom niepełnosprawnym asystentów, którzy pomagają im w czasie obecności na Uczelni. Ponadto organizowane są kursy języka migowego. Studenci mają również zapewnione wsparcie ze strony dwóch psychologów. Warto również zwrócić uwagę, że Pełnomocnik organizuje szkolenia dla nauczycieli akademickich, w czasie których zwraca się uwagę na określone potrzeby niepełnosprawnych studentów.

Wszystkie budynki, w którym odbywają się zajęcia na ocenianym kierunku, z wyłączeniem budynku B, są w pełni dostosowane do potrzeb studentów niepełnosprawnych. W budynku Uczelni znajdują się windy oraz toalety dostosowane do ich potrzeb. Uczelnia zakupiła system przenośnych pętli indukcyjnych dla studentów niedosłyszących. Biblioteka zarówno wydziałowa jak i CINIWA są

w pełni dostosowane do potrzeb studentów niewidomych lub słabowidzących.

5.5.

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA pozytywnie ocenili pracę sekretariatu ds. studenckich. Podkreślona zostały kompetencje i sprawność działania pracowników administracyjnych. Studenci uważają, że sekretariat pomimo niewielkiej ilości pracowników, pracuje sprawnie, co pozwala im na załatwienie spraw bez kolejek. Ponadto studenci potwierdzili, że mają bezpośredni dostęp do Dziekana również poza wyznaczonymi godzinami przyjęć, co należy ocenić pozytywnie. Studenci wyrazili swoją pozytywną ocenę dla pracy Dziekana, który pomimo licznych obowiązków znajduje czas na pomoc w indywidualnych problemach studentów.

Program kształcenia oraz procedury dotyczące toku studiów zostały opublikowane na stronie internetowej Uczelni w taki sposób, że każdy student może się z nimi swobodnie zapoznać. Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA potwierdzili, że nie mają problemów z odnalezieniem programu kształcenia oraz do innych zarządzeń i regulaminów.

3. Uzasadnienie

Pomoc dydaktyczna sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów. Nauczyciele akademicki są dostępni dla studentów. System przyznawania świadczeń pomocy materialnej funkcjonuje sprawnie. Przyjęte kryteria przyznawania stypendium rektora mają charakter obiektywny i ustrukturyzowany.

Uczelnia zapewnia studentom możliwość wyjazdu na studenckie wymiany zagraniczne. Studenci ocenianego kierunku studiów są zainteresowani wyjazdami zagranicznymi. Sprzyja temu prowadzenie przez Uczelnię aktywnej polityki informacyjnej i promocyjnej. Organizacja procesu kształcenia nie stoi na przeszkodzie udziału studentów w wymianach międzynarodowych.

Studenci ocenianego kierunku studiów nie odczuwają wsparcia Uczelni w kontaktach z otoczeniem społecznym i gospodarczym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy. Działalność Biura Współpracy z Gospodarką i Absolwentami nie jest widoczna dla studentów i nie cieszy się popularnością. Uczelnia wspiera zainteresowanych studentów w kontaktach ze środowiskiem akademickim.

Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne na bardzo wysokim poziomie. Na uwagę zasługuje działalność Pełnomocnika Rektora ds. osób niepełnosprawnych oraz asystentów studentów niepełnosprawnych. Infrastruktura Uczelni jest w pełni dostosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

Wydział zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

Zalecenia:

- 1) Wprowadzenie dodatkowych mechanizmów motywujących studentów do osiągania wysokich wyników w nauce.
- 2) Zwiększenie nakładów na promocję oferty Biura Współpracy z Gospodarką i Absolwentami.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu:*

6.1.1 projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, *

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3 weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia

i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania, *

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

6.1.5 wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia, *

6.1.6 kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej, *

6.1.7 wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8 zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10 dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach.

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Ocena kryterium 6 - wyróżniająca

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

6.1

W UE w Katowicach od wielu lat funkcjonuje system zapewnienia jakości kształcenia. Pierwsze działania projakościowe miały miejsce w 2007 r., kiedy została opracowana Polityka Dydaktyczna Uczelni. W wyniku ewaluacji tych działań w latach 2009 - 2013 uaktualnione zostały cele i zadania, głównie w zakresie kształtowania postaw projakościowych w społeczności akademickiej oraz budowania kultury jakości, zapewnienia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia, doskonalenia jakości kadry naukowo-dydaktycznej i administracyjnej, wykorzystanie potencjału otoczenia społeczno-gospodarczego do oceny i doskonalenia jakości kształcenia, udostępnianie informacji interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym o działaniach podejmowanych w zakresie podnoszenia jakości i osiąganych efektach kształcenia. Elementem tego systemu jest aktualizacja i doskonalenie instrumentów służących realizacji przyjętych celów i zadań. System jest wdrożony i ciągle doskonalony. Wszystkie procedury, dokumenty i formularze oraz wynikające z systemu harmonogramy realizacji działań, ze wskazaniem osób odpowiedzialnych za ich wdrożenie są dokumentowane zarówno w Uczelni, jak i na Wydziałach.

Analiza treści Zarządzenia Rektora z roku 2013 pozwala na stwierdzenie, że przyjęty na jej podstawie WSJK zawiera podstawowe składniki wymagane dla tego typu instrumentów doskonalenia jakości kształcenia. Obejmuje ono zadania dotyczące zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia oraz procedury, poprzez które realizuje się przyjęte zadania Systemu, a także Instytucjonalną Strukturę Systemu Jakości Kształcenia.

Nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem Systemu sprawuje Rektor, zaś nad wykonywaniem działań wszystkich komisji – Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia. Dla realizacji zadań wynikających z Systemu została powołana przez Rektora - Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia (UKJK), zaś na poziomie wydziałów powołana przez Radę Wydziału – Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia (WKJK). Jednostką administracyjną umożliwiającą właściwe działanie systemu zapewnienia jakości kształcenia a także administracyjną obsługę systemu akredytacji kierunków jest Zespół ds. Jakości Kształcenia. Takie rozwiązanie konstytuujące WSJK, jakie przyjęto w UE w Katowicach ocenić należy pozytywnie.

Treść Zarządzenia Rektora określa podstawowe zasady budowy i funkcjonowania WSJK w Uczelni oraz w jej podstawowych jednostkach organizacyjnych i zawiera wykaz 11 procedur uczelnianych dla kluczowych zadań objętych tym systemem. Są to następujące procedury: *Rekrutacja kandydatów na studia (1), Przygotowanie procesu dydaktycznego (2), Badanie opinii studentów (3), Hospitacje zajęć (4), Okresowa ocena pracowników (5), Tworzenie oferty programowej (6), Standaryzacja opisów programów nauczania przedmiotów (7), Metody dydaktyczne i metody egzaminowania (8), Procedura oceny samodzielności przygotowania prac dyplomowych (9), Wymiana informacji o procesie dydaktycznym (10), Badanie satysfakcji absolwentów oraz ich pracodawców*

(11).

Uchwałą Rady Wydziału z 26 września 2013 r. zatwierdzono i wprowadzono na Wydziale Ekonomii Wydziałowy System Jakości Kształcenia, w którym określono szczegółowe cele, zakres i strukturę procesu zapewnienia jakości kształcenia, uwzględniającą specyfikę Wydziału Ekonomii, zawierającą uszczegółowiony wykaz procedur ogólnouczelnianych.

Dla sprawnego funkcjonowania WSJK na Wydziale Ekonomii istotne znaczenie ma opracowywana przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia propozycja działań na rzecz doskonalenia jakości kształcenia sporządzana na podstawie wyników ewaluacji programów kształcenia, wyników hospitacji zajęć, wyników badania opinii studentów, wyników monitorowania informacji od pracodawców i opiekunów praktyk. Zakres zadań, uprawnień i odpowiedzialności tych jednostek jest spójny. Przejrzysty jest proces podejmowania decyzji w sprawach związanych z monitorowaniem, oceną i doskonaleniem jakości programu kształcenia, w tym osiąganym efektów kształcenia.

Analiza i ocena funkcjonowania Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, w składzie której znajdują się interesariusze wewnętrzni (studenci) i zewnętrzni (przedstawiciel pracodawców) wskazuje, że ich udział w monitorowaniu, ocenie i doskonaleniu jakości programu kształcenia jest znaczący i ma on wpływ na proces podejmowania decyzji związanych zarówno z zapewnieniem, jak i doskonaleniem jakości kształcenia.

Analiza i ocena całej dokumentacji związanej z monitorowaniem, oceną i doskonaleniem jakości programu i procesu kształcenia, w tym dokumentacji ze spotkań Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, w składzie której znajdują się zarówno interesariusze wewnętrzni, jak i zewnętrzni, Dziekana Wydziału, Rad Programowych dla poszczególnych kierunków, Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej, kuratorów kierunków, opiekunów praktyk ze strony pracodawców, informacji pozyskanych w toku spotkań z pracownikami prowadzącymi zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, a także analiza i ocena programów praktyk zawodowych oraz ich realizacji, sylabusów, prac przejściowych oraz prac dyplomowych potwierdza, że wyniki corocznej oceny stopnia osiągnięcia efektów kształcenia są wykorzystywane do doskonalenia tych efektów. *Brak jest jednak wniosków i rekomendacji, a także wskazania ewentualnych działań naprawczych wynikających z przeprowadzanych badań ankietowych.* Określone wyżej różne formy działań podporządkowanych doskonaleniu zakładanych efektów kształcenia, co wynika z oceny przedłożonej dokumentacji, charakteryzuje przejrzystość i systematyczność.

6.1.1

Proces projektowania nowych efektów kształcenia związanych z tworzeniem nowych kierunków studiów, specjalności, ewentualnych zmian w już realizowanych, a także udział w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych jest objęty WSJK. Określa go procedura wydziałowa: *Tworzenie oferty programowej*. Procedury te określają podmioty mogące wystąpić z wnioskiem o wprowadzenie nowych lub zmianę istniejących efektów kształcenia dla określonego kierunku, jak również wskazują udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych (w szczególności studentów, absolwentów i pracodawców) w procesie definiowania efektów kształcenia oraz tworzenia programu studiów. Interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni (zwłaszcza przedstawiciele otoczenia gospodarczego) są formalnie włączeni w proces projektowania efektów kształcenia na poziomie: Wydziału – poprzez: 1) Radę Programową 2) Kuratora kierunku 3) Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia oraz 4) Radę Wydziału. Na poziomie Uniwersytetu – poprzez przedstawicieli: 1) Parlamentu Studenckiego, 2) Senacką Komisję ds. Programów Nauczania i Dydaktyki, 3) Uczelnianą Komisję Jakości Kształcenia, oraz 4) Senat.

W projektowaniu lub zmianie efektów kształcenia brane są pod uwagę wyniki monitorowania stopnia realizacji efektów kształcenia, a zwłaszcza wyniki: 1) *Ankiet weryfikujących efekty kształcenia* przez studentów, 2) *Ankiet absolwentkich* Wydziału Ekonomii, którzy jako interesariusze zewnętrzni mają możliwość oceny efektów kształcenia w obszarze wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Wg powyższej procedury dokonano na kierunku *gospodarka przestrzenna* zmian doskonalących jakość kształcenia:

- wprowadzono nowe macierze efektów dla specjalności: *Planowanie przestrzenne i gospodarka nieruchomościami* (I i II stopień); *Studia miejskie i regionalne* (I i II stopień); *Zarządzanie środowiskiem i przestrzenią* (I i II stopień)

- wprowadzono Regulamin odbywania praktyk studenckich (obowiązkowych i dodatkowych) przez studentów Wydziału Ekonomii oraz Zasady ich dokumentowania i zaliczania;
- określono efekty kształcenia dla obowiązkowych praktyk zawodowych.
- wprowadzono na studiach II stopnia przedmiot humanistyczny *filozofia nauki*.

Zakres, systematyczność i kompleksowość ocen efektów kształcenia oraz przedmiotów je realizujących prowadzi do ich doskonalenia. Identyfikuje się udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, którzy mają wpływ na kształtowanie efektów kształcenia. Efekty kształcenia są także projektowane z uwzględnieniem oczekiwań rynku pracy. Potwierdzono to w udostępnionej w czasie wizytacji dokumentacji, a także rozmów z Wydziałową Komisją ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, Dziekanem Wydziału, a także z dokumentacji z posiedzeń Rady Wydziału.

6.1.2

W ramach wdrożonego WSJK monitoruje się stopień osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia. Na Wydziale stosuje się wypracowane przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia procedury: 1) *hospitacji zajęć dydaktycznych* (ocena zgodności tematyki zajęć dydaktycznych z Kartą opisu przedmiotu i założonymi efektami kształcenia), 2) przeprowadzania *Ankiety absolwentów* wśród absolwentów kierunku, 3) corocznego przeglądu Kart Opisu Przedmiotów przez władze dziekańskie oraz Kuratora kierunku, 4) przeprowadzania ankiet (*Arkusze studenckiej oceny efektów kształcenia dla przedmiotu*) dotyczących efektów kształcenia osiągniętych przez studentów, 5) bieżącego przeglądu dokumentacji procesu dyplomowania, w tym protokołów zaliczeniowych z seminarium dyplomowego, prac dyplomowych, wyników z systemu antyplagiatowego dla każdej pracy licencjackiej oraz magisterskiej, recenzji prac dyplomowych, protokołu egzaminu dyplomowego, 6) analizy efektów kształcenia założonych do realizacji w trakcie obowiązkowych oraz dodatkowych praktyk studenckich. Od roku akademickiego 2016/2017 wprowadzony został zmodyfikowany arkusz studenckiej oceny efektów kształcenia, który obejmuje identyfikację przyczyn nieosiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Szczególne znaczenie mają wyniki monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia prowadzonego na bieżąco przez samych pracowników dydaktycznych oraz kierowników katedr i zgłaszania w tym obszarze propozycji zmian (szczególnie w przypadku wprowadzania nowych lub zmiany już istniejących specjalności). Wprowadzono m. in. na studiach II stopnia kursy wyrównawcze z przedmiotów: *Podstawy ekonomii, Podstawy finansów, Podstawy prawa, Podstawy zarządzania oraz Elementy statystyki i ekonometrii*. Określono również efekty kształcenia dla obowiązkowych praktyk zawodowych

Uszczegółowiono procedurę dyplomowania określając wymagania merytoryczne dla prac dyplomowych, w tym wdrożono nowe wzory recenzji tych prac. Monitorowanie procesu dyplomowania odbywa się głównie w zakresie analizy skali ocen z egzaminów i prac dyplomowych, sprawdzenia dostępności tematów prac, wyników z systemu antyplagiatowego. Na podstawie powyższych danych władze Wydziału oraz Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia sporządzają raport, który jest omawiany na posiedzeniach Rady Wydziału. W czasie wizytacji udostępniono protokoły z posiedzeń RW, w czasie których była omawiana tematyka z tego zakresu.

Monitorowanie stopnia osiągania zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia służy do doskonalenia efektów. Monitorowanie oraz przegląd zakładanych efektów kształcenia jest prowadzony w ciągu roku akademickiego (systematycznie), a ich efektem jest doskonalenie programów kształcenia.

Zespół oceniający zapoznał się ze sprawozdaniami podmiotów odpowiedzialnych za monitorowanie stopnia osiągania zakładanych efektów kształcenia, informacjami o bieżącym poziomie osiągania tych efektów. Raporty, o których mowa powyżej są przekazywane Dziekanowi Wydziału, który wykorzystuje zawarte tam informacje w rocznym sprawozdaniu dotyczącym funkcjonowania Wydziałowego WSJK, a także podejmowaniu stosownych decyzji związanych z doskonaleniem procesu jakości kształcenia. Rada Wydziału raz do roku, poświęca jedno posiedzenie na ocenę osiągniętych na Wydziale efektów kształcenia oraz funkcjonowania systemu.

6.1.3

W ramach wydziałowego WSJK weryfikacja stopnia osiągniętych przez studentów efektów kształcenia została określona procedurą *Weryfikacja efektów kształcenia dla określonego kierunku*,

poziomu i profilu kształcenia. Weryfikowanie efektów kształcenia osiągniętych przez studentów następuje przez działania podejmowane przez prowadzącego zajęcia, Kierownika Katedry (Samodzielnego Zakładu), Kuratora kierunku, Dziekana Wydziału, Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, Radę Wydziału. Weryfikacja efektów kształcenia dotyczy wszystkich typów zajęć dydaktycznych prowadzonych na danym kierunku studiów oraz stosownych form i metod. Efekty kształcenia i sposoby ich weryfikowania (formy i metody) są przedstawione w Kartach Opisu Przedmiotów. Potwierdzeniem osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia jest pozytywna ocena wystawiona przez nauczyciela akademickiego, umieszczona w protokole elektronicznym. Weryfikacja efektów kształcenia na kierunku *gospodarka przestrzenna* prowadzona jest poprzez instrumenty wypracowane przez władze dziekańskie, Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia w porozumieniu z Uczelnianą Komisją Jakości Kształcenia, tj.

- Zaliczenia cząstkowe (zaliczenia wszystkich form zajęć w ramach poszczególnych modułów) – zestaw ocen z przedmiotów oraz z egzaminu dyplomowego.
- Weryfikację efektów kształcenia uzyskiwanych w trakcie praktyk zawodowych (dokonywane indywidualnie przez promotorów, a w przypadku praktyk dodatkowych przez dziekana).
- Weryfikację założonych w programie kształcenia efektów kształcenia poprzez seminarium dyplomowe i przygotowanie pracy dyplomowej, a także w trakcie egzaminu dyplomowego (ocena z seminarium dyplomowego, ocena pracy dyplomowej przez promotora oraz recenzenta, ocena z egzaminu dyplomowego).
- Weryfikację efektów kształcenia poprzez ankiety absolwentów.

Wyniki weryfikacji efektów kształcenia są analizowane przez władze dziekańskie, Kuratora kierunku oraz Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia.

Proces weryfikacji osiągania efektów kształcenia jest prowadzony na wszystkich formach i rodzajach zajęć dydaktycznych przez nauczycieli akademickich w stosunku do przyjętych efektów kształcenia i metodami zapewniającymi skuteczną weryfikację stopnia ich osiągania, a jego prawidłowość polega na ich monitorowaniu i analizowaniu, zaś formułowane wnioski są podstawą dokonywanych zmian.

6.1.4

Proces potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów nie został objęty WSJK. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów określa Uchwała Senatu UE nr 74/2014/2015 z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach. Na Wydziale został opracowany harmonogram potwierdzania efektów uczenia się w danym roku akademickim, ściśle związanym w harmonogramem rekrutacji (Uchwała Rady Wydziału Ekonomii nr 29/2015/2016 w sprawie organizacji i harmonogramu potwierdzenia efektów uczenia się na kierunkach prowadzonych na Wydziale Ekonomii). Do chwili obecnej nie zgłosił się żaden kandydat w sprawie potwierdzenia efektów uczenia się.

6.1.5

Monitorowanie karier zawodowych absolwentów Uczelni wchodzi w zakres WSJK, a jego wyniki są wykorzystywane do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia. Monitoring ten określają wydziałowe procedury *Monitorowanie informacji zwrotnej od absolwentów*, *analiza karier absolwentów* oraz *Monitorowanie informacji od pracodawców i opiekunów praktyk*. Podmioty zaangażowane w realizację tego procesu to: Zespół ds. Monitorowania Karier Zawodowych Absolwentów (informacja zwrotna od absolwentów na temat ich losów zawodowych) oraz Akademickie Centrum Kariery (informacja od pracodawców i opiekunów praktyk). Wyniki badań ankietowych są przekazywane Dziekanowi oraz Kuratorowi kierunku. Ostatni *Raport dotyczący badania losów absolwentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach* został opublikowany w 2013 r. Ponadto Akademickie Centrum Kariery publikuje *Analizy ofert rynku pracy*. Wydział stosuje również własne badania losów absolwentów (*Ankieta absolwentów Wydziału Ekonomii*), tj. dziekanat co roku dokonuje badań ankietowych absolwentów Wydziału Ekonomii. Wyniki badań ankietowych są przedmiotem analizy władz dziekańskich oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Wyżej wymienione dokumenty są na bieżąco analizowane i dyskutowane na

posiedzeniach RW, a także były wykorzystane przy opracowywaniu m. in. zmian w programach kształcenia np. na studiach I stopnia ocenianego kierunku.

6.1.6

WSJK w ramach przyjętych rozwiązań weryfikuje prawidłowość polityki kadrowej poprzez weryfikację kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia. Weryfikacja kadry jest realizowana poprzez systematyczne analizowanie stanu kadry i potrzeb w tym zakresie, staranny dobór i zapewnienie odpowiedniej jakości kadry dydaktycznej, przestrzeganie przepisów dotyczących wymagań kwalifikacyjnych przy zatrudnianiu i przydzielaniu obowiązków dydaktycznych pracownikom. Ocena tego kryterium dokonywana jest poprzez procedury *Kadra akademicka i jej ocena* oraz *Badanie opinii studentów*.

Przegląd osiągnięć dydaktycznych pracowników naukowo-dydaktycznych dokonywany jest poprzez: 1) okresową ocenę pracownika, 2) ankiety ewaluacyjne zajęć dydaktycznych (sporządzane przez Zespół ds. Jakości Kształcenia w każdym semestrze), 3) hospitacje zajęć, 4) badania ankietowe pracy dziekanatu Wydziału Ekonomii wśród studentów tego Wydziału. Wyniki badań są analizowane przez władze dziekańskie oraz Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia.

Władze dziekańskie zasięgają również opinii studentów przez przeprowadzane rozmowy z przedstawicielami Parlamentu Studenckiego lub przez rozmowy pracowników dydaktycznych ze studentami. Ankiety oceny pracy dziekanatu są okresowo sporządzane przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, a wyniki ankiet przekazywane władzom dziekańskim. Analiza ta prowadzi do sporządzania rekomendacji dla władz Wydziału i podjęcia działań doskonalących w tym zakresie

Prowadzenie polityki kadrowej potwierdzają ogłaszane konkursy na stanowiska, protokoły z posiedzeń komisji konkursowych, wnioski RW o zatrudnienie lub przedłużenie zatrudnienia pracownikom, notatki służbowe z rozmów z osobami nisko ocenianymi przez studentów, protokoły z posiedzeń komisji ds. oceny pracowników. Zatrudnianie nauczycieli akademickich odbywa się na podstawie procedur konkursowych. Formy wsparcia kadry dydaktycznej w procesie podnoszenia kwalifikacji naukowych stosowane na Wydziale to popieranie przez władze dziekańskie wniosków kierowanych do Rektora o obniżenie pensum osób przygotowujących się do wszczęcia procedur doktorskich, habilitacyjnych lub profesorskich), wsparcie finansowe osób przygotowujących się do wszczęcia procedury habilitacyjnej, finansowanie szkoleń zarówno pracowników naukowo-dydaktycznych, jak i osób wspierających proces dydaktyczny, udzielanie urlopów szkoleniowych pracownikom.

Przegląd tych działań i stosowanych w ich ramach metod dowodzi, że przedmiotem analizy i oceny jest cała sfera aktywności dydaktycznej pracowników. Pozytywnie należy ocenić skuteczność narzędzi w postaci okresowej oceny i hospitacji, w tym potwierdzenie faktu, iż jednostka sprzyja podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego.

6.1.7

Wnioski z oceny nauczycieli akademickich (ankiety ewaluacyjne zajęć dydaktycznych) oraz rozmowy ze studentami doprowadziły m. in. do następujących działań doskonalących jakość kształcenia:

- po stwierdzeniu nieprawidłowości w prowadzeniu zajęć przez nauczycieli akademickich na podstawie wyników ewaluacji ankiet studenckich zostały przeprowadzone rozmowy prowadzone przez Dziekana Wydziału mające na celu zmotywowanie pracowników do podjęcia działań doskonalących

Analiza uzyskiwanych ocen pracowniczych jest podstawą do podejmowania decyzji o przedłużaniu zatrudnienia pracownikom. Oceny wystawiane przez studentów podlegają analizie przez kierowników katedr, którzy mają obowiązek reagowania, w przypadku ocen skrajnie niskich i sporządzania notatek służbowych z rozmów z dydaktykami (np. z osobami pracującymi na zlecenie nie przedłuża się współpracy). Na poziomie Uczelni dokonywana jest także analiza ocen pracowniczych (protokoły z posiedzenia Senatu, spotkanie z kierownictwem Uczelni we wrześniu 2016).

W czasie wizytacji przedstawiono syntetyczne wnioski z przeprowadzonej ankietyzacji. Wskazano w nich m. in. elementy wymagające doskonalenia, oraz raporty z ankietyzacji. Oceny dokonywane przez studentów są przedstawiane na RW (protokoły z RW udostępniono w czasie

wizytacji). Raporty z oceny pracowników są także przedmiotem prezentacji na posiedzeniu Senatu oraz na zebraniu z pracownikami.

Dokumentacja zawierająca ocenę kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku studiów stanowi podstawę prowadzonej przez Dziekana i Władze Uczelni polityki doskonalenia jakości realizacji procesu kształcenia przez kadrę akademicką oraz kreowanej polityki kadrowej Uczelni. Wnioski z oceny nauczycieli akademickich, w tym zawartej w ankietach studenckich prowadzą, co stwierdzono analizując przedłożone przez Uczelnię dokumenty, do zmian w obsadzie zajęć dydaktycznych, organizowaniem szkoleń metodycznych z zakresu nowoczesnych technologii w dydaktyce. Wnioski te stanowią również podstawę dla określenia przez Władze Wydziału planu działań naprawczych, których efekty będą weryfikowane podczas hospitacji i w kolejnych ankietach po zakończeniu semestru letniego i ewaluacji zajęć roku akademickiego 2016/2017.

6.1.8

WSJK w ramach przyjętych rozwiązań nie obejmuje monitorowania warunków kształcenia i organizacji studiów, natomiast środki wsparcia dla studentów ujęto w zakresie tego systemu jako procedura *Wspieranie studentów i absolwentów*. Pomimo braku narzędzia w ramach systemu podejmowane są działania służące pozyskiwaniu stosownych informacji w tym zakresie, o którym zapewniono podczas spotkania z Wydziałową Komisją ds. Jakości Kształcenia. Poinformowano również, iż w proces zapewnienia właściwej jakości kształcenia włączane są osoby prowadzące zajęcia na ocenianym kierunku, poprzez m. in. zapewnienie odpowiednich sal dydaktycznych do prowadzenia zajęć, zwłaszcza przy dobrej metodzie ich realizacji, w tym poprzez złożenie stosownego zapotrzebowania na sprzęt oraz odpowiednie oprogramowanie. Ponadto zapewniano, iż zajęcia odbywają się w dostatecznie małych grupach, co umożliwi bezpośrednią wymianę informacji między studentami a prowadzącymi zajęcia i zapewnia realizację zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku. Studenci mają również zapewnioną możliwość dokonania oceny bazy dydaktycznej wykorzystanej do realizacji praktyk zawodowych, poprzez przekazywanie opinii dla opiekuna tych praktyk. Wydział dąży do zapewnienia jak najlepszych warunków studiowania poprzez odpowiednią selekcję kadry dydaktycznej i administracyjnej oraz wzbogacanie zasobów materialnych, na ile pozwalają na to środki Uniwersytetu, w tym biblioteki wspólnej dla Wydziałów, pomieszczeń dydaktycznych, mechanizmów administracyjnej obsługi procesu dydaktycznego.

Uwagi dotyczące słabości w badanym obszarze są zgłaszane przez studentów najczęściej w trakcie rozmowy z władzami dziekańskimi lub z kadrą nauczycieli akademickich i są dyskutowane na posiedzeniach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

Wsparcie procesu dydaktycznego zapewnia również Centrum Nowoczesnych Technologii Informatycznych, gdzie zlokalizowany został Zespół Uczelnianych Laboratoriów Informatycznych (ZULI) oraz Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka. Na bieżąco dokonywana jest analiza potrzeb związanych z wymianą sprzętu komputerowego, odnawiane lub kupowane są licencje na programy, corocznie prowadzona jest analiza dostępności podręczników w bibliotece (protokół z przeglądów udostępniono w czasie wizytacji).

Przedstawiciele samorządu studenckiego potwierdzili, że nie byli proszeni o wyrażenie swojej opinii w przedmiocie oceny zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów w czasie posiedzenia Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Uczelnia nie prowadzi wśród studentów badanie ich satysfakcji ze studiowania oraz ich opinii w przedmiocie zasobów materialnych, infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia.

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia przewiduje natomiast przeprowadzenie badania ankietowego w przedmiocie oceny pracy dziekanatu, jednak studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA, nie byli świadomi, że takie badanie jest przeprowadzane. Wydział powinien zadbać o upowszechnienie badania wśród większej liczby studentów.

Wskazane byłoby objęcie WSZJK oceny zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej.

6.1.9

Sposób gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia określają procedury zawarte w WSJK. WSJK jest dostępny dla wszystkich

uczestników procesu dydaktycznego w zakresie dotyczącym: efektów kształcenia, opisu programu kształcenia, opisu kierunku, opisu specjalności, oraz kart opisu przedmiotu. Wydział monitoruje informację zwrotną od absolwentów na temat ich losów zawodowych, opracowane wyniki badań są przekazywane w formie raportów Dziekanowi Wydziału oraz Kuratorowi kierunku. Za pośrednictwem ACK pozyskuje się informacje od pracodawców i opiekunów praktyk na temat realizowanego programu studiów oraz uwzględnia ich oczekiwania w procesie doskonalenia oferty dydaktycznej. Wszelka dokumentacja związana z zapewnieniem jakości kształcenia gromadzona jest w Biurze Dziekana na nośnikach papierowych. Analiza danych ma charakter interpretacji jakościowych (wnioski wynikające z ankiet) oraz ilościowych (w postaci statystyk). *Brak jest zaleceń i rekomendacji.* Ich gromadzenie odbywa się systematycznie w odniesieniu do poszczególnych etapów procesu kształcenia. Zbierane materiały są uporządkowane. Ja poinformowano w czasie wizytacji bieżące rozmowy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi – w przypadku wystąpienia nieprawidłowości w działaniu systemu w tym obszarze - dają możliwość natychmiastowej reakcji na stwierdzone uchybienia.

6.1.10

W zakresie polityki informowania studentów nt. efektów kształcenia oraz innych istotnych dla procesu dydaktycznego elementów Wydział realizuje powszechnie przyjęte standardy w tym zakresie. Dostęp do informacji o planach studiów, programach kształcenia, charakterystyce kierunku oraz oferowanych w jego ramach specjalnościach jest nieograniczony i możliwy dzięki systemowi informacyjnemu S-4. Poprzez stronę internetową Uniwersytetu studenci mogą sprawdzać na bieżąco plany zajęć oraz mają dostęp do informacji o wszelkich w nim zmianach. Wszystkie ważne informacje dotyczące realizacji procesu kształcenia (plany studiów i programy kształcenia, kierunkowe efekty kształcenia, wewnętrzne regulaminy dotyczące systemu ich oceny oraz weryfikacji, zasady rekrutacji, organizacja roku akademickiego, aktualne wydarzenia) dostępne są na stronie internetowej Wydziału. Przedmiotowe efekty kształcenia oraz informacje o sposobach ich oceny i weryfikacji zawarte są w sylabusach, które przekazywane są studentom podczas pierwszych zajęć. Dodatkowe informacje można uzyskać od pracowników Dziekanatu. Wyniki egzaminów i zaliczeń ustnych ogłaszane są po ich zakończeniu, a także udostępnione w ramach systemu obsługi studentów – Wirtualna Uczelnia. Dostępność i aktualność tych informacji nie jest w pełni śledzona i weryfikowana przez system, który powinien weryfikować zapewnienie studentom dostępu do aktualnych informacji o planach studiów i programach kształcenia.

Pomimo braku oceny przez system stopnia dostępności tych informacji można jednak uznać, że zapewnia się wszystkim interesariuszom wewnętrznym dostęp do informacji o procesie kształcenia i jego wynikach w stopniu odpowiadającym ich potrzebom.

6.2.

Ocena skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości odbywa się w sposób ciągły. Takie podejście umożliwia szybką identyfikację pojawiających się słabości i elastyczne podejmowanie działań korygujących. Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia wraz z władzami dziekańskimi opracowuje propozycje działań na rzecz doskonalenia jakości kształcenia na podstawie przede wszystkim - wyników ewaluacji programów kształcenia, wyników hospitacji zajęć, wyników badania opinii studentów, wyników monitorowania informacji zwrotnej od absolwentów, analizy karier absolwentów oraz informacji od pracodawców i opiekunów praktyk. Należy podkreślić, że kierunki zmian i propozycje działań doskonalących w zakresie jakości kształcenia mogą być również zgłaszane przez nauczycieli akademickich. Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia formułuje okresowe oceny jakości kształcenia w sprawozdaniach rocznych. Ostatnia duża zmiana w doskonaleniu systemu była przeprowadzona w 2013 roku w związku z wprowadzeniem KRK.

3. Uzasadnienie

Podsumowując można zatem stwierdzić, iż WSJK obejmuje obszary mające wpływ na jakość kształcenia. System jest spójny. Zakres, systematyczność i kompleksowość ocen efektów kształcenia oraz przedmiotów je realizujących prowadzi do ich doskonalenia. Identyfikuje się udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, którzy mają wpływ na kształtowanie efektów kształcenia. Efekty kształcenia są projektowane z uwzględnieniem oczekiwań rynku pracy.

Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia służy do ich doskonalenia. Monitorowanie oraz przegląd zakładanych efektów kształcenia jest prowadzony w ciągu roku akademickiego (systematycznie), a ich wynikiem jest udoskonalenie programów kształcenia.

Proces weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia jest prowadzony przez nauczycieli akademickich na wszystkich formach i rodzajach zajęć dydaktycznych oraz metodami zapewniającymi skuteczną weryfikację stopnia osiągnięcia tych efektów.

Proces potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów nie jest objęty WSJK. Uczelnia opracowała zasady, warunki i tryby potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów stosowna Uchwałą Senatu.

Monitorowanie karier zawodowych absolwentów Uczelni wchodzi w zakres WSJK, a jego wyniki są wykorzystywane do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia.

WSJK w ramach przyjętych rozwiązań weryfikuje prawidłowość polityki kadrowej poprzez weryfikację kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia. Weryfikacja kadry jest realizowana jest poprzez systematyczne analizowanie stanu kadry i potrzeb w tym zakresie, staranny dobór i zapewnienie odpowiedniej jakości kadry dydaktycznej, przestrzeganie przepisów dotyczących wymagań kwalifikacyjnych przy zatrudnianiu i przydzielaniu obowiązków dydaktycznych pracownikom. Ocena jakości kadry realizującej proces kształcenia dokonywana przez studentów, jako aspekt WSJK realizowana jest w sposób kompleksowy, co umożliwia regularne monitorowanie jakości procesu dydaktycznego.

WSJK monitoruje proces wsparcia dla studentów, ale nie obejmuje warunków kształcenia i organizacji studiów. Pomimo braku narzędzia w ramach systemu podejmowane są działania służące pozyskiwaniu stosownych informacji w tym zakresie i na bieżąco realizowane zgłaszane zapotrzebowanie na sprzęt lub stosowne oprogramowania. Wskazane byłoby objęcie WSJK oceny zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej.

W ramach WSJK nie ocenia się przyjętego systemu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących jakości kształcenia, jednak bieżące rozmowy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi – w przypadku wystąpienia nieprawidłowości w działaniu systemu w tym obszarze - dają możliwość natychmiastowej reakcji na stwierdzone uchybienia.

W zakresie polityki informowania studentów nt. efektów kształcenia oraz innych istotnych dla procesu dydaktycznego elementów Wydział realizuje powszechnie przyjęte standardy w tym zakresie. Zidentyfikowano udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych we wszystkich obszarach objętych WSJK.

Na Wydziale dokonywane są analizy (rozkłady ocen z egzaminów przedmiotowych i dyplomowych) jakości kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia na ocenianym kierunku studiów. Zbiorcze wyniki prowadzonych analiz są zawarte w sprawozdaniu Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

4. Zalecenia

Zaleca się systematyczną ocenę skuteczności wewnętrznego systemu jakości kształcenia, w tym m. in.:

- wdrożenie narzędzi pozwalających na efektywne monitorowanie opinii wszystkich interesariuszy wewnętrznych w obszarze infrastruktury, zasobów materialnych;
- sporządzanie wniosków i rekomendacji, a także wskazanie ewentualnych działań naprawczych wynikających z przeprowadzanych badań ankietowych objętych WSJK.